

SPRAWOZDANIE OPISOWE

Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ DZIELNICY PRAGA-PÓŁNOC M.ST. WARSZAWY ZA ROK 2016

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Dzielnica Praga-Północ w statystyce	4
3. I. Zadania pomocy społecznej realizowane przez ośrodek	5
4. I.1. Zadania własne	5
5. I.2. Zadania zlecone	6
6. I.3. Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ	7
7. I.4. Podstawa prawna działalności merytorycznej Ośrodka Pomocy Społecznej	10
8. I.5. Struktura organizacyjna	11
9. I.6. Plan i wykonanie budżetu w 2016 r.	16
10. I.7. Zamówienia publiczne	23
11. II. Świadczenia pomocy społecznej	24
12. II.1. Uprawnienia do korzystania z pomocy społecznej	24
13. II.2. Struktura rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	25
13. II.3. Powody udzielania pomocy – analiza	26
14. II.4. Świadczenia dla rodzin	32
15. II.5. Rodzaje udzielonych świadczeń	35
16. III. Ośrodki wsparcia dla Seniorów i Osób niepełnosprawnych	48
17. IV. Dom Samotnej Matki i Dziecka	56
18. V. Programy społecznej oraz specjalistyczne realizowane w 2016 r.	60
19. VI. Programy kierowane do osób starszych i niepełnosprawnych	69
20. VII. Programy okolicznościowe kierowane do rodzin w tym rodzin z dziećmi>>>>>>.....	73
21. VIII. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.....	75
22. IX. Wolontariat w OPS	78
23. Podsumowanie	80
24. Plany do realizacji w 2017 roku	81
25. Spis tabel i wykresów	83

WSTĘP

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. (Ustawa o pomocy społecznej Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz.930).

Ośrodek Pomocy Społecznej jest na terenie dzielnicy głównym organizatorem i realizatorem zadań pomocy społecznej oraz zasadniczym miejscem, do którego zwracają się o pomoc, osoby i rodziny w trudnej sytuacji życiowej.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej są opisane w ramach wyodrębnionych obszarów problemowych, obejmujących:

- Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych;
- Wsparcie osób bezrobotnych;
- Wsparcie rodzin z dziećmi.

Dla wzbogacania oferty kierowanej do mieszkańców dzielnicy Praga-Północ, Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z podmiotami publicznymi i niepublicznymi, angażował się w realizację dodatkowych działań i pozyskiwał realizatorów zapewniających świadczeniobiorcom dostęp do szerszej i pełniejszej oferty.

Duże znaczenie dla realizacji zadań Ośrodka miały również dodatkowo pozyskane środki finansowe.

Sprawozdanie, prezentuje zadania Ośrodka oraz zakres ich realizacji w roku 2016, w oparciu o dane pozyskane z:

- rocznego sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej za okres I-XII 2016 – MPiPS 03 (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej);
- sprawozdania finansowo-księgowego;
- sprawozdań kadrowych;
- sprawozdania z realizacji zamówień publicznych;
- sprawozdania z realizacji działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ;
- danych Urzędu Statystycznego;
- sprawozdania z realizacji poradnictwa specjalistycznego;
- i innych dokumentów wewnętrznych.

DZIELNICA PRAGA-PÓŁNOC W STATYSTYCE

- **11,4 km² powierzchni**
- **66 495 mieszkańców** /Panorama dzielnic Warszawy w 2015 roku, Urząd Statystyczny w Warszawie, 31.12.2016./
- **35 777 kobiet**
- **30 718 mężczyzn**
- **- 4,57 promile - przyrost naturalny**

Dane Urzędu Statystycznego z 31.12.2015 roku wskazują na liczbę **66 495 mieszkańców**, w tym 35 777 kobiet (53,8%) i 30 718 mężczyzn (46,2%) /Panorama dzielnic Warszawy w 2015 roku, Urząd Statystyczny w Warszawie, 31.12.2016/.

Od roku 2008 w Dzielnicy obserwuje się zmianę, która świadczy o sukcesywnym zmniejszaniu się liczby mieszkańców. Na koniec roku 2015 ujemny przyrost naturalny osiągnął poziom 4,57 promile .

Tabela nr 1 - Struktura mieszkańców Dzielnicy Praga-Północ według wieku.

Mieszkańcy wg wieku	Liczba osób	Wskaźnik procentowy
produkcyjny (19-64 roku życia)	41 649	62,6
poprodukcyjny (od 60 lat kobiety, 65 lat mężczyźni i powyżej)	14 739	22,2
przedprodukcyjny: dzieci i młodzież 0-18 lat	10 107	15,2
Mieszkańcy ogółem	66 495	100 %

Źródło: Opracowanie własne np. danych Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2015 r. Panorama dzielnic Warszawy w 2015 roku, Urząd Statystyczny, w Warszawie, 31.12.2016/.

Z analizy danych za rok 2015, zamieszczonych w tabeli Nr 1 wynika, że 62,6 % mieszkańców Dzielnicy Praga-Północ stanowią osoby w wieku produkcyjnym (pomiędzy 19 a 64 rokiem życia). 22,2 %, stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym po 60 i 65 roku życia.

W Dzielnicy Praga-Północ 15,2 % populacji stanowią dzieci i młodzież w wieku od 0 - 18 roku życia.

Z danych przedstawionych w tabeli Nr 1 wynika, że niekorzystnie wypada porównanie grupy w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, które wskazuje jednoznacznie na przewagę liczby osób starszych nad liczbą dzieci i młodzieży. Taka tendencja utrzymuje się już od kilku lat.

I. ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

Ośrodek Pomocy Społecznej, jest jednostką organizacyjną miasta stołecznego Warszawy i działa na terenie Dzielnicy Praga-Północ w oparciu o statut nadany *Uchwałą Nr XXIX/918/2008 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 17 kwietnia 2008, Załącznik Nr 7, w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m. st. Warszawy.*

Ośrodek jest jednostką budżetową w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Statut reguluje podstawę, jego zakres działania, gospodarkę finansową oraz organizację wewnętrzną.

Zgodnie z celami określonymi w statucie, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ prowadzi działania w zakresie rozpoznawania i zaspokajania niezbędnych potrzeb osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych. Dlatego, staraniem Ośrodka jest dążenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, jak również zapobieganie powstawaniu nowych problemów społecznych, rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

Wg ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. 2004 Nr 64, poz. 593, (tekst jednolity Dz.U. z 2016r. poz.930) **zadania pomocy społecznej polegają w szczególności na:**

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
2. pracy socjalnej,
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenie pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

1. ZADANIA WŁASNE

Ośrodek realizuje **zadania własne** m.st. Warszawy, określone w ustawie o pomocy społecznej i innych ustawach, obejmujące w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych w formie zasiłków: stałych, celowych, celowych specjalnych, celowych w formie biletu kredytowego, zasiłków okresowych, zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się, zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie pomocy w naturze;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- dożywianie dzieci;
- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,

- w tym osobom bezdomnym;
- realizację pracy socjalnej;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- prowadzenie diagnozy problemów społecznych na obszarze swojego działania oraz sporządzanie bilansu lokalnych potrzeb społecznych;
- udzielanie mieszkańcom informacji o przysługujących im uprawnieniach z zakresu pomocy społecznej;
- organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin naturalnych i zastępczych;
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem lokalnym osobom: opuszczającym zakłady karne oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach;
- organizowanie prac społecznie użytecznych;
- organizowanie Programu Aktywizacja i Integracja;
- wskazywanie osób, którym mogłaby być powierzona opieka lub kuratela, na wezwanie sądu opiekuńczego oraz wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki;
- kompletowanie dokumentów dla osób ubiegających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie;

2. ZADANIA ZLECONE

Ośrodek wykonuje również **zadania zleczone** m.st. Warszawie określone w ustawie o pomocy społecznej, zgodnie z porozumieniami zawartymi z Wojewodą Mazowieckim, innymi jednostkami samorządu terytorialnego i administracji rządowej, obejmujące:

- organizację i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- realizację innych zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

3. OBSŁUGA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZEMOCY W RODZINIE DLA DZIELNICY PRAGA-PÓŁNOC (ZI)

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ został powołany na podstawie art. 9 a ust 15 ustawy z dn.29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2010 r. nr 125, poz.842) oraz zgodnie z zarządzeniem nr 1663/2011 Prezydenta m.st. Warszawy, z dnia 25.10.2011.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ mieści się w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ przy ul. Szymanowskiego 6/61, 03-477 Warszawa.

Od 2015 r. funkcję Przewodniczącej i Wiceprzewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego pełnią pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy. Funkcja Przewodniczącej i Wiceprzewodniczącej to zadanie, które jest realizowane dodatkowo, obok podstawowych obowiązków służbowych, bez dodatkowej gratyfikacji finansowej.

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów działających w tej dziedzinie.

Realizowane jest ono m.in. w ramach procedury „Niebieskiej Karty” (NK) wszczętej z inicjatywy osób zaangażowanych w sytuację przemocy lub bez zgody tych osób, w tym bez zgody osoby pokrzywdzonej. Jej celem jest zatrzymanie przemocy w rodzinie i zapewnienie bezpieczeństwa osobom narażonym na krzywdzenie.

Podmiotami uprawnionymi do wszczęcia procedury NK są jednostki pomocy społecznej, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, Policja, placówki oświaty i ochrony zdrowia.

Instytucja, która rozpoczęła procedurę, przesyła wypełnioną „Niebieską Kartę - A” do Zespołu Interdyscyplinarnego. Kiedy NK wpłynie do Zespołu Interdyscyplinarnego jego Przewodniczący (lub Zastępca) powołuje Grupę Roboczą na rzecz rozwiązania sytuacji (pomocy konkretnej osobie czy rodzinie).

Grupa Robocza składa się z przedstawicieli służb i specjalistów współpracujących z rodziną. W zależności od sytuacji do Grupy Roboczej może być powołany: dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym - pedagog szkolny, jeśli dziecko jest w przedszkolu - wychowawca przedszkolny, jeśli zachodzi potrzeba - pracownik ochrony zdrowia, kurator sądowy, asystent rodziny lub inny specjalista.

W skład Grupy Roboczej wchodzi każdorazowo również pracownik socjalny, zgodnie ze swoim rejonem działania (także w przypadku, gdy NK dotyczy rodziny nie współpracującej czy też nie korzystającej z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej).

Przedstawiciele Grupy Roboczej spotykają się zarówno z osobami doznającymi przemocy jak i stosującymi przemoc, i we współpracy z rodziną, pracują nad zaplanowaniem oraz realizacją stosownej pomocy. Prowadzą również monitoring podjętych działań.

Dla wszystkich osób, które biorą udział w posiedzeniach Grup Roboczych jest to zadanie dodatkowe, obok wykonywania podstawowych obowiązków służbowych. Bez względu na częstotliwość uczestniczenia w posiedzeniach czy konieczność dotarcia do miejsca posiedzenia nie pobierają oni dodatkowego wynagrodzenia.

Na mocy w/w ustawy, Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się obsługą administracyjno-biurową Zespołu Interdyscyplinarnego.

Działania, realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach obsługi organizacyjno-technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego to m.in.:

- zapewnienie pomieszczenia na spotkania,
- zapewnienie dostępu do sprzętu biurowego i wyposażenia w materiały biurowe;
- wyposażenie i zabezpieczenie miejsca przechowywania dokumentacji;
- organizacja spotkań Grup Roboczych;
- rejestracja korespondencji przychodzącej i wychodzącej;
- protokołowanie posiedzeń Zespołu;
- przygotowanie materiałów na posiedzenia Zespołu i Grup Roboczych;
- przygotowanie projektów pism dla Zespołu;
- wysyłanie korespondencji.

Zadania Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego to m.in.:

- reprezentowanie ZI na zewnątrz;
- zwoływanie i prowadzenie posiedzeń ZI;
- kierowanie i koordynacja pracy ZI;
- przyjmowanie wniosków grupy roboczej o zamknięcie procedury „Niebieskiej Karty” (NK) i przedkładanie ich ZI;
- przyjmowanie NK złożonych przez uprawnione instytucje oraz korespondencji związanej z realizacją procedury;
- nadzór nad pracą grup roboczych, udzielanie merytorycznego wsparcia, konsultacji i akceptowanie dokumentacji związanej z pracą grupy;
- podpisywanie protokołów, uchwał i korespondencji;
- wnioskowanie do ZI o zamknięcie procedury NK w sytuacjach gdy zgromadzona dokumentacja nie wskazuje na występowanie przemocy.

Zadania związane z obsługą administracyjno-techniczną ZI to m.in.

- prowadzenie Grupy Roboczej;
- prowadzenie pracy z Grupą w sposób umożliwiający osiągnięcie zamierzonych celów;
- ustalanie z innymi członkami Grupy plany pomocy rodzinie oraz harmonogramu realizacji działań;
- monitorowanie działań innych członków Grup Roboczych, przyjmowanie informacji o podjętych działaniach i zmianach w rodzinie;
- protokołowanie posiedzeń Grup;
- monitorowanie przebiegu pracy z rodziną;
- udział w realizacji wyznaczonych celów.

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ, w latach 2015-2016, przedstawiono w tabeli 2.

Tabela nr 2 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy w latach 2015-2016

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego	Rok 2015	Rok 2016
Liczba posiedzeń ZI	13	13
Liczba założonych Niebieskich Kart	151	176
Liczba działających Grup Roboczych	170	230
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	529	724
Liczba osób powołanych do Grup Roboczych	989	1049
Liczba rodzin objętych pomocą	180	220
Liczba osób objętych pomocą	466	641
Liczba kobiet objętych pomocą	188	244
Liczba dzieci objętych pomocą	113	176

4. PODSTAWA PRAWNA DZIAŁALNOŚCI MERYTORYCZNEJ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

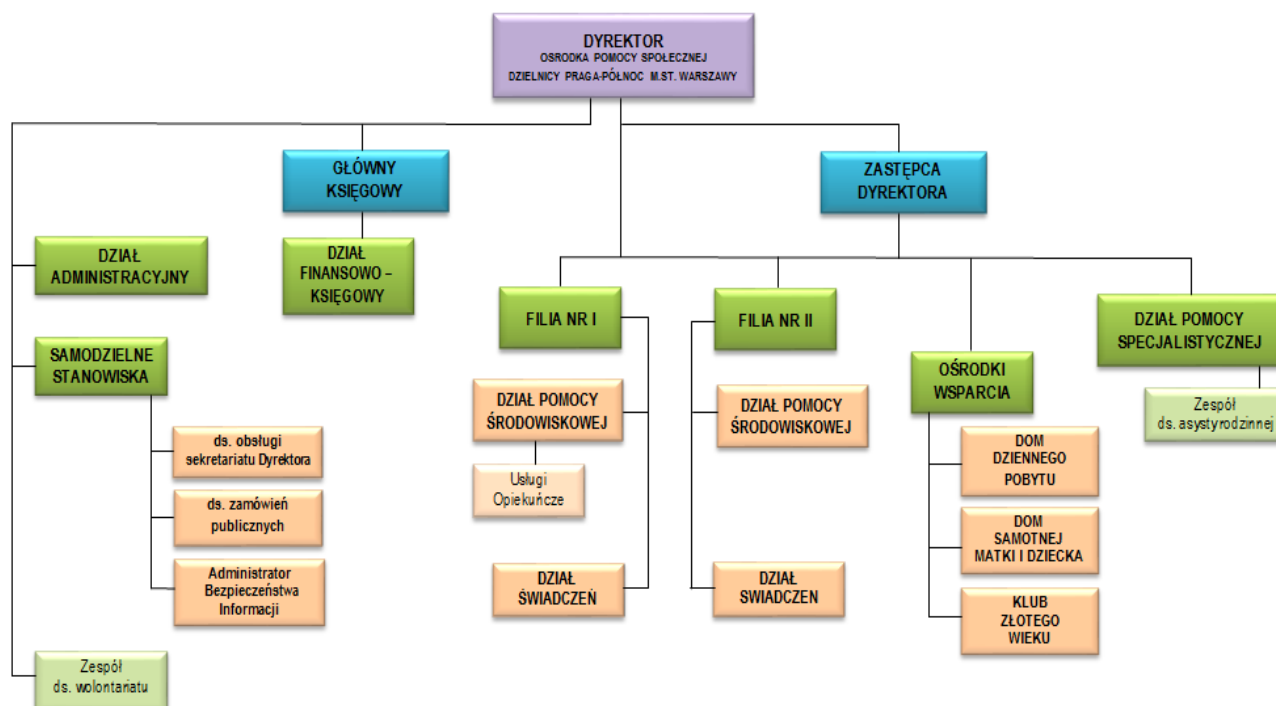
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2016 r., poz.930).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz.U. Nr 218, poz.1439).
- Uchwała Nr XXIX/918/2008 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie nadania statutów ośrodkom pomocy społecznej m.st. Warszawa z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. 2016 r., poz.1406).
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. Nr 189, poz.1598 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz.380).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. 2012 r., poz.788 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r o zmianie ustawy kodeks rodzinny i opiekuńczy i niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016r., poz.1177).
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1974 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz. 23).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz. 1666).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz. 1793).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz. 546).
- Uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10.12.2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 - 2020 (tekst jednolity Monitor Polski z dnia 18 września 2015 r., poz. 821).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn. Dz.U. 2015 r., poz. 1390).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. z 2011 r., Nr 81, poz. 448).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. 2016 r., poz. 487).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia.2004r. o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz. 645).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia.2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz.U. 2016r., Nr 239).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz.922).
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz.902).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn. Dz.U. 2016 r., poz.870).
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2016 r., poz. 1020).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 575).

5. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Szczegółową organizację i zasady funkcjonowania Ośrodka w roku 2016 określał Regulamin Organizacyjny nadany Zarządzeniem Nr 04/2009 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy z dnia 12 marca 2009 roku w sprawie regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Wykres Nr 1

SCHEMAT ORGANIZACYJNY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ DZIELNICY PRAGA-PÓŁNOC M.ST. WARSZAWY

Źródło: Załącznik do Regulaminu organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

W Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy struktura zatrudnienia, według stanu na 31.12.2016 r., przedstawiała się następująco:

Tabela nr 3 - Struktura zatrudnienia

Wyszczególnienie			Liczba osób	Liczba etatów
OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ – OGÓŁEM (w.2+3+4+10+11+12+13+14+15)		1	88	85,50
	Dyrektor	2	1	1
	Z- ca Dyrektora	3	1	1
	Pracownicy socjalni ogółem	4	38	38
	w tym: Starszy specjalista pracy socjalnej	5	7	7

z tego		Specjalista pracy socjalnej	6	19	19
		Starszy pracownik socjalny	7	8	8
		Pracownik socjalny	8	4	4
		w tym: (z wiersza 4) w rejonach opiekuńczych	9	34	34
	Psycholog		10	1	1
	Asystent rodziny		11	4	4
	Inspektor ds. usług opiekuńczych		12	1	1
	Informatyk, w tym ABI		13	2	1,75
	Pozostali pracownicy		14	30	28,75
	OŚRODKI WSPARCIA		15	10	9
	w tym:	Dom Dziennego Pobytu	16	5	4,25
		Dom Samotnej Matki i Dziecka	17	3	3
		Klub Złotego Wieku	18	2	1,75

Opracowanie: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Zadania realizowane przez Ośrodek wymuszają zatrudnianie dobrze przygotowanej i wykształconej kadry pracowników. Większość pracowników posiadała wykształcenie wyższe. W roku 2016 stanowili oni 69,4% ogółu zatrudnionych.

Wśród 61 pracowników z wykształceniem wyższym 14-stu posiadało ukończone studia podyplomowe w zakresie: organizacji pomocy społecznej oraz 18-stu w zakresie: socjoterapii; służby cywilnej, administracji publicznej, zarządzania jednostkami terenowymi oraz rozwoju regionalnego i lokalnego, rachunkowości, zamówień publicznych, wiedzy o społeczeństwie, coachingu, mediacji i negocjacji oraz zarządzania gospodarką społeczną.

Ponadto, 10 pracowników posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, a dwóch specjalizację II stopnia. Kwalifikacje w zakresie terapii pedagogicznej posiadał jeden pracownik socjalny.

Zatrudnieni w Ośrodku: psycholog oraz dwóch asystentów rodziny legitymowało się posiadaniem certyfikatu terapeuty Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz posiadało kwalifikacje do prowadzenia psychoterapii pod supervisionem. Jeden z asystentów rodziny posiadał dyplom ukończenia Studium Terapii Uzależnień i Współuzależnienia.

Trzech pracowników posiadało ukończone Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie a jeden posiadał uprawnienia do prowadzenia zajęć z profilaktyki uzależnień I stopnia. Ponadto, trzech pracownicy dysponowali umiejętnością posługiwania się językiem migowym II stopnia, jeden III stopnia oraz jeden w stopniu zaawansowanym.

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 zarówno liczba zatrudnionych osób (88) jak i liczba etatów (85,5) utrzymała się na tym samym poziomie. W roku sprawozdawczym 2 pracowników zmieniło stanowiska pracy, w ramach awansu wewnętrznego.

Tabela nr 4 - Wykształcenie pracowników zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ

	Wyższe II stopnia	Wyższe I stopnia	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe i podst.		Specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny	Specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownik socjalny	Studia Podyplomowe i inne
Liczba osób	54	7	12	10	5		10	2	41
Z tego pracownicy socjalni	24	1	9	-	-		10	2	14

Opracowanie własne: Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

SKOLENIA ZAWODOWE

Pracownicy Ośrodka, zgodnie z ustawą o pracownikach samorządowych z dnia 28.11.2008 r. (Dz.U. Nr 223 poz. 1458 ze zm.) oraz ustawą o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), na bieżąco podwyższają swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe, poprzez udział w różnego rodzaju szkoleniach, umożliwiających rozwój i doskonalenie kompetencji, niezbędnych do efektywnego wykonywania powierzonych obowiązków.

W 2016 roku, podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, Ośrodek umożliwił 1 pracownikowi socjalnemu podjęcie nauki w ramach II-go stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny (w Instytucie Rozwoju Służb Społecznych, w Warszawie) przez udzielenie: zwolnienia z całości dnia pracy, na czas niezbędny do udziału w zajęciach oraz 6 dniowego urlopu szkoleniowego, przeznaczonego na przygotowanie się i przystąpienie do egzaminu na II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny.

W 2016 roku pracownicy Ośrodka uczestniczyli w wielu szkoleniach, kursach, warsztatach, seminariach.

- 1) Spotkania superwizyjne.
- 2) Etapy rozwojowe dziecka – trudności i wyzwania dla rodziców i opiekunów.
- 3) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć.
- 4) Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży online.
- 5) Niebieski raport.
- 6) Bezdomność – problemy prawne, innowacyjne rozwiązania.
- 7) Rola pomocy społecznej w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych na Mazowszu.
- 8) Wyzwania w profilaktyce uzależnień.

- 9) Tworzenie na Mazowszu systemu pomocy osobom zadłużonym w wychodzeniu z niewypłacalności – II edycja.
- 10) Kid's Skills. Metoda terapii i wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.
- 11) Wstępna diagnoza zaburzeń seksualnych dzieci i młodzieży. Edukacja, interwencja, budowanie kontaktu.
- 12) II Mazowieckie spotkania z ekonomią społeczną.
- 13) Metoda terapii i wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.
- 14) Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka. Kurs dla profesjonalistów.
- 15) Symptomy wykorzystywania seksualnego a zachowania seksualne dzieci i młodzieży. Kurs dla profesjonalistów.
- 16) Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych.
- 17) Praktyczne elementy działania zespołów interdyscyplinarnych.
- 18) Praktyczne aspekty funkcjonowania Komisji RPA i ZI.
- 19) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.
- 20) Wykorzystywanie dialogu motywującego w profilaktyce uzależnień.
- 21) Współdziałanie Lokalnych Służb Społecznych w Obszarze Profilaktyki Uzależnień i Przemocy,
- 22) Pomocowe i interwencyjne działania służb lokalnych w zakresie wspierania rodziny – zagadnienia praktyczne.
- 23) Stres i wypalenie zawodowe u osób pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami.
- 24) Warsztaty metodyczne – Edukacja finansowa.

Dwóch pracowników brało udział w XIII Ogólnopolskiej Konferencji „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw”, 2-ch w IX Ogólnopolskiej konferencji „Ostrożne – Dziecko! Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci”.

Tematyka pozostałych szkoleń.

- 1) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w 2016 roku.
- 2) Nowelizacja prawa zamówień publicznych w 2016 r.
- 3) Administrator Bezpieczeństwa Informacji.
- 4) Administrator Bezpieczeństwa Informacji – poziom zaawansowany.
- 1) Bezpieczeństwo sieci.
- 2) Ochrona danych osobowych. Co się zmieni i jak przygotować się do nowych regulacji obowiązujących od 25 maja 2018 roku.

W roku 2016 - 45 pracowników zostało przeszkolonych w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej, 18 pracowników socjalnych, w zakresie podniesienia poziomu bezpieczeństwa pracy a 43 uczestniczyło w kilkuetapowym szkoleniu: stan prawny w pomocy społecznej.

W roku 2015 na szkolenia pracowników przeznaczono środki, w wysokości 2 220,10 zł. W roku 2016 na w/w zadanie przeznaczono środki w wysokości 18 916 zł.

Zasadnicza różnica w wysokości środków kierowanych na to działanie, w wykazanych latach, wynika z faktu, iż w połowie roku 2015 zakończył się projekt systemowy POKL „Razem dla Mazowsza – Edukacja w działaniu”, Poddziałania 7.1.3 „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej” (realizowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, współfinansowany ze środków Unii

Europejskiej, w ramach EFS), który od roku 2007, umożliwiał korzystanie ze szkoleń, w oparciu o bardzo szeroką, bezpłatną ofertę edukacyjną.

Chociaż, podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym, pracownicy nadal korzystali również z bezpłatnej oferty szkoleń to jednak w większości, szkolenia realizowane w roku 2016, były finansowane ze środków budżetowych OPS.

SYSTEMY INFORMATYCZNE

Do realizacji zadań statutowych, wzorem lat ubiegłych były wykorzystywane wyspecjalizowane narzędzia programistyczne.

Produkty użytkowane w roku 2016.

- 1) Pomost Standard - program wspomagający działalność Ośrodka w realizacji ustawowych zadań.
- 2) SAC Statystyczna Aplikacja Centralna – elektroniczna obsługa procesu zbierania sprawozdań finansowo-budżetowych.
- 3) PŁATNIK – program wymagany do rozliczania z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.
- 4) KSIĘGOWOŚĆ OPTIVUM – elektroniczna obsługa finansowo-księgowa Ośrodka.
- 5) FAKTURY OPTIVUM.
- 6) ROZRACHUNKI OPTIVUM.
- 7) KASA OPTIVUM.
- 8) PŁACE OPTIVUM.
- 9) KADRY OPTIVUM.
- 10) ZAMÓWIENIA PUBLICZNE OPTIVUM.
- 11) INWENTARZ OPTIVUM.
- 12) STOŁÓWKA.
- 13) BUDŻET JB PLUS.
- 14) AZAK – program wspomagający prowadzenie archiwum zakładowego.
- 15) Ewidencja wyposażenia.
- 16) Elektroniczna Skrzynka Podawcza.

W ramach adaptacji systemu informatycznego zmodyfikowano istniejącą sieć oraz sprzęt peryferyjny a w niektórych przypadkach przeprowadzono we własnym zakresie modernizację polegającą na wymianie przestarzałych i wyeksploatowanych komputerów i drukarek na nowe, spełniające bieżące wymagania.

Ponadto w 2016 roku, Ośrodek posiadał 11 bezpiecznych podpisów elektronicznych, weryfikowanych przy pomocy kwalifikowanego certyfikatu, stosowanych przez wyznaczonych pracowników, z czego przedłużono ważność 2 certyfikatów na kolejne dwa lata oraz wystąpiono o dwa nowe podpisy.

6. PLAN I WYKONANIE BUDŻETU w roku 2016

W roku 2016 Ośrodek Pomocy Społecznej dysponował budżetem w wysokości: **21 280 321 zł**

w tym:

- 21 072 945 zł na realizację zadań własnych
- 207 376 zł na realizację zadań zleconych

Planowane wydatki budżetowe zrealizowano w kwocie 21 192 005,62 (99,58 % planu),

w tym

- 20 985 688,04 zł (99,8 %) - zadania własne
- 206 317,58 zł (99,5 %) - zadania zlecone

Dział 851- Ochrona Zdrowia

Rozdział 85195 – Pozostała działalność

Plan 41 347 zł Wykonanie 40 368,38 zł 99,4 % planu

Wydatki w rozdziale przeznaczono na pokrycie kosztów postępowania w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryteria dochodowe (art. 8 ustawy o pomocy społecznej), zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Postępowania w sprawie przeprowadzają pracownicy socjalni. W roku 2016 wydano 343 decyzje przyznające.

Dział 852- Pomoc społeczna

Rozdział 85203 – Ośrodki Wsparcia

Plan 958 114 zł Wykonanie 956 255,09 zł 99,8 % planu

W roku 2016, na funkcjonowanie Ośrodków Wsparcia: Domu Dziennego Pobytu, Klubu „Złoty Wiek” i Domu Samotnej Matki i Dziecka wydatkowano środki w wys. 956 255,08 zł.

Wydatkowane środki w wysokości 657 543,67 zł zostały przeznaczone na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń 10 pracowników zatrudnionych w jednostkach (9,25 etatu) oraz wydatki rzeczowe, w wys. 298 711,42 zł przeznaczone m.in. na: zakup energii, materiałów do zajęć, biurowych, środków czystościowych, odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, usług pozostałych i innych kosztów, w tym 142 086,84 zł na zakup środków żywności.

W roku 2016 z pomocy Ośrodków Wsparcia korzystało 220 osób (85 osób w Domu Dziennego Pobytu, 30 osób w Domu Samotnej Matki i Dziecka, 105 osób w Klubie „Złotego Wiek”).

Rozdział 85206 – Wsparanie rodziny**Plan 302 835,00 Wykonanie 302 681,63 zł 99,9 % planu**

Zadanie wynikające z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, którego celem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Wydatkowane środki zostały przeznaczone na: wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, asystentów rodziny, odpis na fundusz socjalny, zakup materiałów i wyposażenia, szkoleń pracowników oraz zakup usług pozostałych.

W ramach 302 681,63 zł wydatkowanych na realizację zadania – 72.000 zł pochodziło z budżetu Wojewody a 230 681,63 zł z budżetu Gminy.

W roku 2016 zadanie realizowało 4 asystentów rodziny, którzy objęli pomocą 55 rodzin z ww. problemami.

Rozdział 85213 – Opłaty składki zdrowotnej za podopiecznych OPS pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej.**Plan 426 493 zł Wykonanie 424 165,97 zł 99,5 % planu**

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, o których mowa w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej, od 2009 roku jest realizowane w ramach zadań własnych gminy. Dotacja na realizację zadania jest przekazywana z budżetu Wojewody. W roku 2016 opłacono składki za **844 osoby**, które pobierały świadczenia.

Rozdział 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze**Plan 4 430 222 zł Wykonanie 4 405 311,28 zł 99,4 % planu**

Świadczenia społeczne, na które przeznaczono wydatkowaną kwotę obejmowały:

- zasiłki celowe - wydatkowano 1 936 132,74 zł,
- sprawienie pogrzebów - wydatkowano 182 347,87 zł.

Liczba pogrzebów w roku 2016 - 70, w tym 59 - finansowanych z budżetu OPS i 11- refundowanych przez ZUS,

- zasiłki okresowe - wydatkowano 2 286 830,67 zł, w tym 1 333 564,67 zł finansowanych z budżetu Gminy i 953 266 zł, z budżetu Wojewody. Liczba świadczeniobiorców **875**.

Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz inne zadania z zakresu dożywiania - 2 159 410,70 zł.

W roku 2016 na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wydatkowano kwotę: 2 074 703,83 zł, w tym 1 207 880 zł z budżetu Wojewody i 866 823,83 zł z budżetu Gminy (2260 osób korzystających).

Na realizację pozostałych zadań z zakresu dożywiania wydatkowano kwotę 84 706,87 zł z budżetu Gminy (131 osób korzystających).

W ramach w/w działań, wydatkowane środki zostały przeznaczone na dożywianie dzieci i dorosłych, w tym żywienie zbiorowe w jadalniach, w żłobkach, opłaty za obiady szkolne, zasiłki celowe na zakup żywności.

Rozdział 85216 – Zasiłki stałe

Plan 4 939 200 zł Wykonanie 4 918 650,31 zł 99,6 % planu

W ramach kwoty 4 918 650,31 zł, wydatkowanej w roku 2016, świadczenia uzyskało **917 osób**. Średnia wysokość zasiłku stałego dla osoby samotnie gospodarującej i wynosiła **522,26 zł**. Środki, wydatkowane na realizację zasiłków stałych pochodziły z budżetu Wojewody.

Rozdział 85219 – Ośrodki pomocy społecznej

Plan 6 912 870 zł Wykonanie 6 909 338,50 zł 99,99 % planu

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy w tym rozdziale wynosiły 6 909 338,50 zł. Przeznaczenie środków.

1. Wynagrodzenia pracowników wraz z pochodnymi w kwocie 6 164 030,88 zł przy średnim zatrudnieniu 69,55 osoby.
2. Inne wydatki - środki wydatkowane w kwocie 745 307,62 zł, przeznaczono m.in. na zakup materiałów (biurowe, środki czystości, druki), wyposażenia, energii, usług remontowych, innych (opłat pocztowych, telefonicznych, szkolenia, wywóz śmieci, konserwacja i nadzór nad oprogramowaniem komputerowym), odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

W roku 2016 zadanie, w kwocie 725 042,42 zł zostało dofinansowane w ramach dotacji z budżetu Wojewody.

Rozdział 85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Plan 961 980 zł Wykonanie 952 586,12 zł 99,0 % planu

W okresie sprawozdawczym usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi zostało objętych **357 osób**.

Usługi opiekuńcze były realizowane w miejscu zamieszkania osób, które z powodu wieku, choroby i innych przyczyn wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

W ramach wydatkowanej kwoty – 804 291,40 zł z usług opiekuńczych korzystało 338 osób, zrealizowano 71 938 świadczeń/godzin. Środki w wysokości 74 306,52 zł wydatkowano na zatrudnienie koordynatora.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zostały sfinansowane na kwotę 73 988,20 zł z budżetu Wojewody, jako zadanie zlecone.

W roku 2016 ze specjalistycznych usług opiekuńczych korzystało **19 osób**, zrealizowano 3718 świadczeń/godzin.

Rozdział 85231 – Pomoc dla repatriantów oraz dla uchodźców

Plan 91 961 zł Wykonanie 91 961 zł 100% planu

Pomoc przyznawana cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 a, b ustawy o pomocy społecznej.

Środki wydatkowane w ramach zadania zostały przeznaczone na pomoc w formie zasiłków celowych: na zakup żywności, środków czystości, art. higieny osobistej, odzieży i leków, opłacenie obiadów szkolnych, kierowaną do 9 rodzin (33 osób w rodzinach).

Środki przyznawane są 1 osobie z przeznaczeniem dla wszystkich członków danej rodziny.

Środki pochodziły z budżetu Wojewody.

Rozdział 85395 – Pozostała działalność - Pomoc bezrobotnym – aktywizacja zawodowa

Plan 31 377 zł Wykonanie 31 276,64 zł 99,7 % planu

W roku 2016 z budżetu m.st. Warszawy wydatkowano 31 276,64 zł na działania aktywizacji zawodowej, kierowane do osób bezrobotnych.

W ramach zadania został zrealizowany: program Prac Społecznie-Użytecznych oraz Program Aktywizacja i Integracja (PAI), na kwotę 27 431,66 zł (środki z budżetu Gminy).

Program PAI w – kwocie 2 864,16 zł był finansowany z budżetu Urzędu Pracy (60% poniesionych kosztów). Wydatki poniesione z w/w programów to: świadczenia dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne oraz wydatki rzeczowe - m.in. ubezpieczenie uczestników programów.

W roku 2016 Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował środki w wysokości 3844,98 zł na współorganizację Targów Pracy,

Analizę porównawczą wykonania budżetu w latach 2015 i 2016, przedstawiono w tabeli nr 5.

Tabela nr 5 - Szczegółowa analiza planu i wykonania budżetu OPS w latach 2015-2016, w ujęciu zadaniowym

L.p.	Nazwa zadania	Opis	Źródło finansowania	Rok	Plan [zł]	Wykonanie	% wykonania	Wskaźnik 2016/2015
1	Poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej oraz usługi specjalistyczne.	realizacja usług opiekuńczych gospodarczych i pielęgnacyjnych	Gmina	2015	656 650	655 695,63	99,85%	122,66%
				2016	813 600	804 291,40	98,9%	
		realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Wojewoda	2015	64 000	61 445,60	96,01%	120,41%
				2016	74 068	73 988,20	99,9%	
		wydatki związane z zatrudnieniem koordynatora	Gmina	2015	76 283	76 268,41	99,98%	97,42%
				2016	74 312	74 306,52	99,9%	
2	Pomoc bezrobotnym, aktywizacja zawodowa	Realizacja projektu EFS "Z rodziną mogę więcej"	Środki UE	2015	14 902	13 330,18	89,45%	375,66%
				2016	0	0		
		Organizacja prac społecznie-użytecznych PSU I PAI.	Gmina	2015	8 304	8 303,72	100,00%	
				2016	27 532	27 431,66	99,6%	
		Targi Pracy			3 845	3 844,98		
3	Pomoc dla repatriantów oraz dla uchodźców	przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany na terytorium RP	Wojewoda	2015	62 818	62 818	100,00%	146,92%
				2016	91 961	91 961	100%	
4	Jednostki obsługi zadań z zakresu pomocy społecznej	utrzymanie ośrodka pomocy społecznej wraz z filiami	Gmina	2015	5 575 087	5 572 926,94	99,96%	110,97%
				2016	6 186 078	6 184 296,08	99,97%	
		utrzymanie ośrodka pomocy społecznej wraz z filiami	Wojewoda	2015	725 200	725 200	100,00%	99,97%
				2016	726 792	725 042,42	99,8%	
5	Zapewnienie opieki osobom przebywającym i dochodzącym w jednostkach pomocy społecznej	utrzymanie ośrodków wsparcia (Dom Dziennego Pobytu, Dom Samotnej Matki i Dziecka, Klub Złotego Wieku	Gmina	2015	878 652	877 815,62	99,90%	108,93%
				2016	958 114	956 255,09	99,8%	

6	Zapewnienie pomocy, opieki i wychowania dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodziców	wydatki związane z zatrudnianiem Asystentów Rodziny	Gmina	2015	189 163	189 126,15	99,98%	121,97%
				2016	230 835	230 681,63	99,94%	
			Wojewoda	2015	54 100	54 100	100%	133,08%
				2016	72 000	72 000	100%	
7	Dożywianie	Realizacja programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	Gmina	2015	1 190 277	1 186 560,35	99,7%	73,05%
				2016	888 579	866 823,83	97,5%	
			Wojewoda	2015	1 000 000	1 000 000	100%	120,78%
				2016	1 207 880	1 207 880	100%	
		Pozostałe zadania z zakresu dożywiania	Gmina	2015	83 100	82 912,05	99,8%	102,16%
				2016	87 463	84 706,87	96,8%	
8	Zasiłki i pomoc w naturze	wypłata zasiłków stałych	Gmina	2015	0	0	0	0
				2016	0	0	0	
			Wojewoda	2015	4 451 099	4 430 315,17	99,53%	111,02%
				2016	4 939 200	4 918 650,31	99,6%	
		wypłata zasiłków okresowych	Gmina	2015	1 880 897	1 880 891,92	100%	70,9%
				2016	1 333 565	1 333 564,67	100%	
			Wojewoda	2015	918 162	918 162	100%	103,82%
				2016	953 266	953 266	100%	
		wypłata zasiłków celowych	Gmina	2015	2 281 216	2 281 156,18	100%	84,87%
				2016	1 936 391	1 936 132,74	100%	
		sprawienie pogrzebu	Gmina	2015	234 000	211 852,21	90,54%	86,07%
				2016	207 000	182 347,87	88,10%	
9	Ubezpieczenia zdrowotne i świadczenia dla osób nieobjętych ubezpieczeniem społecznym oraz osób pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej	wydawanie decyzji potwierdzających prawo do korzystania z bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej	Wojewoda	2015	44 800	44 518,58	99,37%	90,67%
				2016	41 347	40 368,38	97,6%	
		opłaty składki zdrowotnej za podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej pobierających zasiłki stałe, nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym	Wojewoda	2015	380 564	379 840,94	99,81%	111,66%
				2016	426 493	424 165,97	99,5%	

Wojewoda	2015	7 700 743	7 676 400,29	99,68 %	110,82 %
	2016	8 533 007	8 507 322,28	99,69 %	
Gmina	2015	13 053 629	13 023 509,18	99,77 %	97,39 %
	2016	12 747 314	12 684 683,34	99,51 %	
2015	20 769 274	20 713 239,65	99,73%	102,31 %	
2016	21 280 321	21 192 005,62	99,58%		

Tabela nr 6 - Źródła finansowania w roku 2016

Źródło finansowania	Plan	Wykonanie	Wskaźnik wykonania (%)
Środki z budżetu Wojewody	8 533 007,00	8 507 322,28	99,69 %
Środki z budżetu Gminy	12 747 314,00	12 684 683,34	99,51 %
RAZEM	21 280 321,00	21 192 005,62	99,58 %

Tabela nr 7 - Plan i wykonanie budżetu OPS Dzielnicy Praga-Północ w roku 2016, ze względu na źródło finansowania w ujęciu zadaniowym

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	Wskaźnik wykonania (%)
budżet m.st. Warszawy zadania własne	12 747 314,00	12 684 683,34	99,51%
budżet Wojewody zadania zlecone	207 376	206 317,58	99,5%
budżet Wojewody zadania własne	8 325 631,00	8 301 004,70	99,7%
Razem	21 280 321	21 192 005,62	99,58%

Zmiany, które miały wpływ na wysokość budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2016.

1. Przeprowadzenie regulacji wynagrodzeń, w październiku 2015 roku.
2. Wprowadzenie, od dnia 1 października 2015 roku, nowych kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej oraz podwyżka kwot świadczeń pieniężnych – w tym m.in. zasiłku stałego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz.1058).
3. Zmiana sposobu naliczania odpłatności za prowadzenie postępowań w sprawach przyznania prawa do ubezpieczenia zdrowotnego.
4. Wzrost stawki godzinowej usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

7. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ DZIELNICY PRAGA-PÓŁNOC m.st WARSZAWY W 2016 roku

Tabela nr 8 - Rejestr Zamówień Publicznych Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ w 2016 roku

Lp.	Nr Zamówienia	Przedmiot Zamówienia	Rodzaj Zamówienia	Tryb Zamówienia	Szacunkowa Wartość Zamówienia w zł. netto	Wartość Zamówienia w zł. netto	Wartość Zamówienia w zł. brutto	Data podpisania umowy	Nazwa i adres wykonawcy
1	OPS/ZP/1/2016	Realizacja usług opiekuńczych dla klientów OPS w okresie od 01-11-2016 do 31-12-2016 roku Numer sprawy: OPS/ZP/1/2016 – zamówienie uzupełniające przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego numer sprawy OPS/ZP/1/2015 zgodnie z przedmiotem zamówienia podstawowego	Usługa	WR	105 739,20	105 739,20	105 739,20	26.10.2016	Fundacja ZDROWIE, ul. Dzieci Polskich 17, 04-730 Warszawa
2	OPS/ZP/2/2016	Świadczenie usług opiekuńczych dla klientów OPS w 2017 roku	Usługa	PN	1 241 994,00	1 146 456,00	1 146 456,00	20.12.2016	Fundacja ZDROWIE, ul. Dzieci Polskich 17, 04-730 Warszawa
3	OPS/ZP/3/2016	Przygotowanie i wydanie gorących posiłków dla podopiecznych OPS w 2017 roku	Usługa	PN	540 270,00	469 800,00	507 384,00	08.12.2016	Firma Gastronomiczna Andrzej Naumowicz, ul. Stalowa 20/22, 03-426 Warszawa
4	OPS/ZP/4/2016	Kompleksowe usługi pogrzebowe dla Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga Północ w 2017 roku	Usługa	PN	175 890,00	129 478,00	139 836,24	20.12.2016	Miejskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp.z o.o, ul. Nakielskiej 3, 01-106 Warszawa

Ilość postępowań w roku 2016 w trybie przetarg nieograniczony **3**

- na kwotę **1 745 734,00 zł netto, 1 793 676,24 zł brutto**

Ilość postępowań w roku 2016 w trybie z wolnej ręki **1**

- na kwotę **105 739,20 zł. netto, 105 739,20 zł brutto**

Ilość postępowań w roku 2016 ogółem **4**

- na kwotę **1 851 473,20 zł. netto oraz 1 899 415,44 zł brutto.**

II. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Uprawnienia do korzystania z pomocy społecznej

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje w szczególności:

- osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium RP na podstawie: zezwolenia na pobyt stały, czasowy lub rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, w związku z uzyskaniem w RP statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt ze względu na pobyt humanitarny lub zgody na pobyt tolerowany (art. 5 ust. 1 i 2 a, b, ustawy o pomocy społecznej).

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają *kryterium dochodowego*, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nie przekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie - kwota 514 zł.

W systemie pomocy społecznej, przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

- Wieloletni program rządowy „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020, który wspiera finansowo gminy w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym, określa kryterium: dla osoby samotnie gospodarującej - 951 zł, dla osoby w rodzinie - 771 zł.
- Miasto Stołeczne Warszawa zapewnia prawo do pomocy w formie bezpłatnych posiłków dla dzieci w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadpodstawowych, z rodzin, w których dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył 200% kryterium dochodowego - kwoty 1028 zł. (Uchwała Rady m.st. Warszawy z dnia 11 kwietnia 2005 roku Nr XLVII/1198/2005).
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2010 (POPŻ) – krajowy program operacyjny współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) umożliwia korzystanie z pomocy rzeczowej, osobom i rodzinom spełniającym kryterium określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej (jest to kwota 1268 zł – na osobę samotnie gospodarującą i 1028 zł na osobę w rodzinie).
- Pomoc świadczona bez względu na posiadany dochód to między innymi: interwencja kryzysowa, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, pomoc asystenta rodziny.

Świadczenia pomocy społecznej mogą być udzielone na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego oraz z urzędu. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Wyjątek stanowią m.in. świadczenia w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej oraz poradnictwa.

Wydawanie decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia z pomocy społecznej wymaga każdorazowo przeprowadzenia przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego w celu ustalenia sytuacji materialnej, rodzinnej, zdrowotnej.

2. Struktura rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Dane Urzędu Statystycznego wskazują, że na dzień 31.12.2015 r. liczba mieszkańców Dzielnicy Praga-Północ wynosiła **66 495 osób** /Panorama dzielnic Warszawy w 2015 roku, Urząd Statystyczny w Warszawie, 31.12.2016/.

W poprzednim okresie sprawozdawczym Dane Urzędu Statystycznego /GUS: stat.gov.pl, bank danych lokalnych 31.12.2014/ wskazywały na liczbę 67 279 mieszkańców dzielnicy.

W roku 2016 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wynosiła 2717 – 4810 osób w rodzinach, które stanowiły 7,23 % liczby mieszkańców.

W roku 2015 ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 3154 rodzin - 5525 osób w rodzinach, które stanowiły 7,93 % liczby mieszkańców.

W porównaniu do roku 2015, w roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba mieszkańców dzielnicy oraz liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (o 437).

Tabela nr 9 - Struktura rodzin w latach 2015-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
		2015	2016	2015	2016
RODZINY OGÓŁEM		3154	2717	5525	4810
o liczbie osób					
1	1	2091	1759	2091	1759
2	2	432	405	864	810
3	3	274	243	822	729
4	4	176	151	704	604
5	5	104	94	520	470
6 i więcej	6	77	65	524	438
RODZINY Z DZIEĆMI OGÓŁEM		759	670	2707	2428
o liczbie dzieci					
1	7	331	273	839	677

2	8	252	226	921	828
3	9	116	105	552	505
4	10	37	41	220	231
5	11	15	14	107	95
6	12	7	10	59	83
7 i więcej	13	1	1	10	9
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM		436	347	1304	1029
o liczbie dzieci					
1	14	214	171	468	378
2	15	141	114	457	364
3	16	63	45	277	189
4 i więcej	17	18	17	102	98
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM		555	510	775	702
o liczbie osób					
1	18	393	390	393	390
2	19	125	78	250	156
3	20	23	23	69	69
4 i więcej	21	14	19	63	87

Z analizy danych za rok 2016 (tabela nr 9) wynika, że w porównaniu do roku 2015 zmniejszyła się ogólna liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy (z 3154 w 2015 r. do 2 717 w 2016 r.) Odnotowane zmiany, dotyczą każdej kategorii rodzin (od 1 osobowych do 6 osobowych i powyżej).

Największy spadek odnotowano w kategorii rodzin jednoosobowych (- 332 rodziny), nieco mniejszy w kategorii rodzin trzyosobowych (- 31 rodzin), dwuosobowych (- 27 rodzin) oraz czterosobowych (- 25 rodzin).

Zmniejszyła się także liczba: rodzin z dziećmi (z 759 w 2015 do 670 w roku 2016), rodzin niepełnych (z 436 w 2015 r. do 347 w roku 2016) oraz rodzin emerytów i rencistów (z 555 w roku 2015 do 510 w roku 2016).

3. Powody udzielenia pomocy – analiza

Analizę powodów udzielenia świadczeń w latach 2015-2016 oraz liczbę rodzin korzystających z pomocy przedstawiono w Tabeli nr 10.

3.1 Ubóstwo

Ubóstwo stanowi jedno z najistotniejszych kryteriów, które ma wpływ na przyznanie pomocy finansowej. Beneficjenci, którzy otrzymują pomoc z powodu złej sytuacji materialnej stanowią najliczniejszą grupę osób korzystających z różnych form wsparcia. W porównaniu do roku 2015, w 2016 roku znacznie zmniejszyła się liczba rodzin, które otrzymały pomoc z powodu ubóstwa (z 2186 w roku 2015 do 1750 w roku 2016).

3.2 Sieroctwo.

Rodziny bądź osoby, u których występuje problem sieroctwa wymagają, przede wszystkim, pomocy w usamodzielnieniu. Dlatego też oprócz wsparcia materialnego otrzymują pomoc także w formie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 z 3 do 4 zwiększyła się liczba rodzin, którym udzielono pomocy, z powodu sieroctwa.

3.3 Bezdomność.

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 o 2 rodziny wzrosła liczba tych, którzy uzyskali pomoc z powodu bezdomności (z 72 w roku 2015 do 74 1 roku 2016). Pomoc kierowana do tej kategorii rodzin to, przede wszystkim, zasiłki stałe, wydawanie decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych oraz sprawienie pogrzebu. Do tej kategorii rodzin kierowana jest również pomoc w formie: zasiłków celowych, pracy socjalnej (m.in. pomocy w uzyskaniu orzeczenia stopnia niepełnosprawności, załatwianiu spraw urzędowych, pomocy w wyrobieniu dowodu osobistego) oraz poradnictwa specjalistycznego. W ramach pomocy kierowanej do osób bezdomnych Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje stałą współpracę z pracownikami socjalnymi na terenie lokalnych schronisk, prowadzonych przez Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi” i Stowarzyszenie „Monar”.

3.4 Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność.

Działania Ośrodka adresowane do tej grupy, obejmowały pomoc materialną w formie świadczeń kierowanych do całej rodziny, w tym również do dzieci (np. finansowanie obiadów szkolnych, dofinansowanie kosztów żywienia w placówkach – przedszkole). To także działania w ramach pracy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego, zmierzające do wspierania rodziny, motywowania jej do większej aktywności i rozwoju oraz współpraca z podmiotami lokalnymi, celem indywidualnego wsparcia zainteresowań i rozwoju dzieci. W porównaniu do roku 2015 (157 rodzin), w roku sprawozdawczym odnotowano podobną liczbę rodzin, które uzyskały pomoc z powodu ochrony macierzyństwa (158), natomiast o 23 zwiększyła się liczba rodzin wielodzietnych.

3.5 Bezrobocie.

Rodziny z problemem bezrobocia oprócz pomocy finansowej korzystają również z pomocy rzeczowej, wsparcia w postaci pracy socjalnej, konsultacji, porad i poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego). W porównaniu do roku 2015, w roku sprawozdawczym o 43 zmniejszyła się liczba rodzin, które uzyskały pomoc z powodu bezrobocia (z 1076 rodzin w roku 2015 do 942 rodzin w roku 2016). Wśród świadczeniobiorców Ośrodka Pomocy Społecznej najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 1 roku), które na obecnym rynku pracy mają mniejsze szanse z powodu: wieku, braku motywacji do podjęcia pracy i utrzymania się w zatrudnieniu, stanu zdrowia a przede wszystkim, niskiego poziomu wykształcenia i braku kwalifikacji zawodowych. Dlatego też ich aktywizacja jest trudna,

długotrwała i wymaga wielokierunkowych oddziaływań. Dla tej grupy świadczeniobiorców od roku 2012 Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje programy społeczne (np. Prac Społecznie - Użytecznych, Program Aktywizacja i Integracja), których celem jest zwiększenie ich mobilności i szans na rynku pracy.

Dodatkowym działaniem kierowanym do osób bezrobotnych była współpraca z innymi podmiotami (w tym organizacjami pozarządowymi) a jej wynikiem był udział osób bezrobotnych w projektach, finansowanych ze środków EFS oraz szkoleniach motywacyjnych.

Szczegółowy opis działań kierowanych do tej grupy beneficjentów również w rozdziałach: poradnictwo specjalistyczne, programy społeczne oraz specjalistyczne, realizowane w roku 2016.

3.6 Niepełnosprawność.

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 o 6 wzrosła liczba rodzin, które otrzymywały pomoc z powodu niepełnosprawności (z 1065 w roku 2015 do 1071 w roku 2016). Ośrodek Pomocy Społecznej kierował do tej grupy świadczeniobiorców różne formy pomocy: zarówno materialnej (w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych) jak i w formie pracy socjalnej (obejmującej m.in: pomoc w uzyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego, kontaktowaniu z innymi podmiotami działającymi na rzecz konkretnych grup osób niepełnosprawnych, zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych, działalność doradczą i informacyjną, prowadzona przez pracowników socjalnych oraz specjalistów. W ramach prowadzonych działań integracyjnych osobom niepełnosprawnym wskazywano możliwość udziału w programach realizowanych przez różne podmioty m.in. kierowano do Środowiskowego Domu Samopomocy.

3.7 Długotrwała lub ciężka choroba.

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 z 1086 do 1128 zwiększyła się liczba odbiorców pomocy z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby.

Wśród ogólnej liczby świadczeniobiorców korzystających z pomocy również w roku 2016, liczba rodzin, które otrzymały pomoc z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby utrzymała się na bardzo wysokim poziomie (stanowiła ok. 41 % środowisk).

Działania kierowane do tych beneficjentów wymagały uruchomienia wsparcia finansowego, niematerialnego (w postaci usług opiekuńczych, pielęgnacyjnych i specjalistycznych) oraz pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.

Ważnym działaniem, w przypadku tych osób, jest współpraca ze środowiskiem lokalnym i organizacjami pozarządowymi, które mogą udzielić wsparcia, uzupełniając pomoc świadczoną przez Ośrodek o dodatkowe formy.

3.8 Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym ♦ rodziny niepełne i ♦ rodziny wielodzietne.

Pomoc kierowana do w/w rodzin, w roku 2016 obejmowała zarówno świadczenia pieniężne jak i wsparcie w odbudowaniu prawidłowych relacji i umacnianiu postaw rodzicielskich (np. kierowanie na warsztaty umiejętności wychowawczych, pomoc w formie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego). To także ścisła współpraca ze środowiskiem lokalnym, w celu objęcia dzieci właściwym programem wychowawczym i wspomagającym oraz realizacja asysty rodzinnej. W roku sprawozdawczym wsparciem asystenta rodziny zostało objętych 55 rodzin.

W stosunku do roku 2015, w roku 2016 o 54 zmniejszyła się liczba rodzin, które z powodu tej dysfunkcji korzystały z pomocy Ośrodka (z 472 rodzin w 2015 r. do 418 rodzin w roku 2016). Zmniejszyła się również liczba świadczeniobiorców w kategorii rodzin niepełnych (o 70 rodzin), natomiast o 2 wzrosła liczba rodzin wielodzietnych.

3.9 Przemoc w rodzinie.

W ramach identyfikacji problemu, pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji oraz innych instytucji realizują Procedurę Niebieskiej Karty, którą wprowadza się w przypadku stwierdzenia występowania wszelkiej przemocy, wobec jakiegokolwiek członka rodziny.

Możliwość monitorowania ujawnionej przemocy tworzy Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W ramach powoływanych Grup Roboczych (w ich skład wchodzi przedstawiciele organizacji społecznych, instytucji i służb zajmujących się pracą z rodziną dysfunkcyjną oraz pracownicy socjalni Ośrodka) ustala się kierunki oraz zakres wsparcia rodzin, w których występuje w/w problem.

Rodzinom, w których występował problem przemocy oprócz materialnego wsparcia, udzielano także pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego (m.in.: psychologa i specjalisty ds. przemocy).

W porównaniu do roku 2015 (17 przypadków), w roku 2016 (15 przypadków) nie odnotowano istotnej zmiany w liczbie osób korzystających z pomocy finansowej, z powodu przemocy w rodzinie.

3.10 Alkoholizm – 172 rodzin

W porównaniu do roku 2015, w roku sprawozdawczym o 65 zmniejszyła się liczba rodzin, które z powodu w/w dysfunkcji korzystały z pomocy Ośrodka (z 237 w roku 2015 do 172 w roku 2016). Ze względu na charakter choroby alkoholowej pomoc finansowa dla tej kategorii rodzin jest kierowana w formie wsparcia materialnego, pośredniego (związanego z zabezpieczeniem potrzeb mieszkaniowych, bytowych, opłacaniem obiadów szkolnych dla dzieci), poradnictwa specjalistycznego: rodzinnego, psychologicznego, prawnego oraz w formie doradztwa zawodowego i działalności informacyjnej (np. wskazywanie podmiotów realizujących terapię).

3.11 Narkomania.

Klientami Ośrodka, korzystającymi z pomocy, z powodu narkomanii są, przede wszystkim osoby, które zgłosiły się same i wyrażają chęć podjęcia leczenia oraz wyjścia z uzależnienia bądź są byłymi narkomanami w okresie abstynencji.

Są to na ogół osoby młode, nie posiadające własnych środków utrzymania, bez wsparcia ze strony rodziny. Z wieloletniej praktyki OPS wynika, że osoby, które zgłaszają się po pomoc nie robią tego z własnej inicjatywy i są raczej kierowane przez jednostki gdzie uczestniczą w procesie leczenia lub terapii.

W porównaniu do roku 2015 (33 rodzin), w roku 2016 o 3 zmniejszyła się liczba rodzin, które uzyskały pomoc z powodu narkomanii.

3.12 Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

W porównaniu do roku 2015 (66 rodzin), w roku sprawozdawczym do 54 zmniejszyła się liczba rodzin, które uzyskały pomoc w adaptacji po opuszczeniu zakładu karnego.

Osoby, które przez dłuższy czas przebywały w warunkach zorganizowanej społeczności, mają problemy z odnalezieniem się w społeczeństwie. Wymagają wsparcia i pomocy w procesie adaptacji, uwzględniającym samodzielne podejmowanie decyzji, uczenie się na nowo pełnienia określonych ról społecznych. Ze względu na społeczną ocenę osób karanych mają oni także mniejsze szanse na rynku pracy. Dlatego bardzo ważne jest wielokierunkowe wsparcie, które obejmuje zarówno pomoc materialną jak i niematerialną (w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego).

3.13 Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

W 2016 roku pomoc dla w/w beneficjentów była kierowana w przypadku, kiedy osoby te nie poradziły sobie z procesem adaptacji (np. ze względu na trudności z opanowaniem języka polskiego) i miały problemy z uzyskaniem zatrudnienia.

Ważnym partnerem Ośrodka w działaniach kierowanych do tych osób były organizacje pozarządowe, które w ramach statutowych zadań realizują programy dla uchodźców (m.in. Polska Akcja Humanitarna, Caritas – Centrum Pomocy Emigrantom i Uchodźcom).

W porównaniu do roku 2015 (17 rodzin), w roku sprawozdawczym liczba w/w osób korzystających z pomocy pozostała na takim samym poziomie.

3.14 Zdarzenie losowe.

W roku 2016 odnotowano 22 zdarzeń losowych, w większości związanych z katastrofą budowlaną spowodowaną pracami przy budowie metra. Mieszkańcy zagrożonych kamienic zostali wykwaterowani ze swoich lokali i niezbędne było udzielenie im wsparcia. W porównywanym okresie roku 2015 wsparciem z powodu zdarzenia losowego objęto 5 rodzin.

3.15 Sytuacja kryzysowa – 49 rodzin

Aby zapobiegać pogłębieniu się sytuacji kryzysowej potrzeba szybkich działań obejmujących: pomoc materialną i niematerialną (m.in. pracę socjalną i poradnictwo specjalistyczne, doradztwo i działalność informacyjną).

W porównaniu do roku 2015, w roku sprawozdawczym o 18 zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu sytuacji kryzysowej (z 67 w roku 2015 do 49 w roku 2016).

Tabela nr 10 - Powody udzielenia świadczeń w latach 2015 – 2016.

Rok	Liczba rodzin 2015	Liczba osób w rodzinie 2015	Liczba rodzin 2016	Liczba osób w rodzinie 2016
	3154	5535	2717	4810
Ubóstwo	2186	4306	1750	3171
Sieroctwo	3	9	4	5
Bezdomność	72	88	63	74
Bezrobocie	1076	2496	942	2198
Niepelnosprawność	1065	1641	1071	1659
Długotrwała i ciężka choroba	1086	1761	1128	1774
Przemoc w rodzinie	17	39	15	48
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	157 30	656 172	158 53	642 318
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego zwłaszcza w :	472	1396	418	1228
• rodzinach niepełnych	365	1028	295	819
• rodzinach wielodzietnych	60	368	62	359
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochrona uzupełniająca...	17	76	17	66
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	66	80	54	74
Alkoholizm narkomania	237 33	390 48	172 30	252 41
Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	5 67	17 149	22 49	41 100
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Analiza danych przedstawionych w tabeli nr 10 wskazuje, że w porównaniu do roku 2015, w roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba rodzin, korzystających z różnych form pomocy.

W wykazanych latach, najliczniejsze grupy rodzin korzystających z pomocy społecznej mieszczą się w kategoriach: niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - przede wszystkim w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

W rodzinach, które korzystają z pomocy (spełniają kryteria ustawy o pomocy społecznej) najczęściej występują więcej niż dwie dysfunkcje jednocześnie. Taka sytuacja wymaga uruchomienia wielokierunkowej pomocy: materialnej, pozamaterialnej, pogłębionej pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.

4. Świadczenia dla rodzin

W wyniku toczących się postępowań o przyznanie świadczeń i usług pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy w roku 2016 wydał **16 936 decyzji administracyjnych, w tym 16 406 przyznających** (19 804 – w roku 2015 w tym: 17 681 przyznających).

Tabela nr 11 - Świadczenia dla rodzin w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania) W tym:	3397	3149	2602	2385	4548	4204
- świadczenia pieniężne	2149	2011	2101	1942	3821	3434
- świadczenia niepieniężne	1525	1413	1128	1047	3043	2358
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	22	20	20	19	48	43
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3383	3142	2588	2379	4513	4177
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej						
-ogółem			3154	2717	5525	4810
- wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	x	552	322	977	606
Interwencja kryzysowa	x	x	67	49	149	100
Poradnictwo specjalistyczne (m.in. prawne, rodzinne, psychologiczne)	x	x	699	833	1480	1787

Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPIPS za rok 2015 i 2016

Tabela nr 12 - Analiza pomocy przyznanej w latach 2015 - 2016

Wyszczególnienie	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób
	2015 rok		2016 rok	
Dożywianie, w tym:				
Realizacja programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w tym:	2 186 560,35	2450	2 074 703,83	2260
żywnienie zbiorowe w jadalniach	408 083	169	416 682,45	178
opłaty za obiady w szkołach	428 026,98	641	337 501,69	535
żywnienie w przedszkolach i żłobkach	62 471,37	179	54 274,69	174
zasiłki celowe na zakup żywności	1 287 979,00	1461	1 266 245,00	1372
Pozostałe zadania z zakresu dożywiania w tym:	82 912,05		84 706,87	131
żywnienie zbiorowe w jadalniach	24 323,85	19	34 597,00	35
opłaty za szkolne obiady	55 368,20	66	35 189,87	68
Zasiłki celowe na zakup żywności	3220,00	9	14 920,00	28
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:	793 409,64	-	952 586,12	-
Usługi opiekuńcze, w tym:	655 695,63	328	804 291,40	338
Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	61 445,60	22	73 988,20	20
Usługi opiekuńcze –wydatki związane z zatrudnieniem koordynatora	76 268, 41	-	74 306,52	-
Sprawienie pogrzebu	211 852,21	80	182 347,87	70 (w tym 11 refundowane)
Wydawanie decyzji potwierdzających prawo do korzystania z bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej	349		343	
Pomoc finansowa, w tym:	2015 rok		2016 rok	
zasiłki stałe	4 430 315,17	922	4 918 650,31	917
zasiłki okresowe	2 799 059,00	968	2 286 830,67	875
zasiłki celowe - pomoc dla cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium RP.	62 818,00	9 rodzin	91 961,00	9 rodzin
zasiłki celowe pozostałe (bez dożywiania)	2 281 216,00	1892	1 936 132,74	1568
opłaty składki zdrowotnej za podopiecznych OPS nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym	379 840,94	844	424 165,97	844

wypłata świadczeń za wykonywanie prac społecznie - użytecznych	8 303,72	22	27 431,66	20
Usługi w ośrodkach wsparcia, w tym:	2015 rok		2016 rok	
żywienie (zakup środków żywności) w Domu Dziennego Pobytu	135 010,77	85	142 086,84	85

Z przedstawionej analizy budżetu w ujęciu zadaniowym, za lata 2015-2016 wynika, że w roku sprawozdawczym odnotowano tylko niewielki wzrost wysokości wydatkowanych środków.

Zmiany, które miały wpływ na wysokość środków, wydatkowanych w roku 2016.

1. Wprowadzenie, od dnia 1 października 2015 roku, nowych kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej oraz podwyżka kwot świadczeń pieniężnych – w tym m.in. zasiłku stałego (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz.1058).
2. Wzrost stawki godzinowej usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
3. W roku 2016 podobnie jak w roku 2015 najliczniejszymi grupami odbiorców pomocy finansowej byli ci, którym przysługuje ona w szczególności ze względu na: - długotrwałą chorobę (z 1086 rodzin w roku 2015 do 1128 rodzin w roku 2016), - niepełnosprawność (z 1065 rodzin w roku 2015 do 1071 rodzin w roku 2016), - bezrobocie (z 1076 rodzin do 942 rodzin w roku 2016), - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach niepełnych i wielodzietnych (z 472 w roku 2015 do 418 w roku 2016).
4. Ze względu na w/w dwie najliczniejsze grupy odbiorców pomocy społecznej, na niezmiennie wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób korzystających z zasiłku stałego (922 osoby – 29,23 % ogólnej liczby korzystających w roku 2015 do 917 osób - 33,75% ogólnej liczby korzystających w roku 2016). Mimo zmniejszenia się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej (o 437 w porównaniu do roku 2015) - liczba osób korzystających z zasiłku stałego zmieniła się nieznacznie (o 5 osób w porównaniu do roku 2015).

Należy pamiętać, że odbiorcami wspomnianej pomocy materialnej są, przede wszystkim, świadczeniobiorcy, niezdolni do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, często niezdolni do samodzielnej egzystencji, dla których jest to jedyne źródło dochodu. Dlatego niezbędne staje się wsparcie tych osób innymi, finansowymi formami pomocy, głównie zasiłkami celowymi, na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

5. W roku 2016 najwyższe środki finansowe zostały przeznaczone na realizację: zasiłków stałych, zasiłków okresowych (choć w porównaniu do roku 2015 zmniejszyła się zarówno liczba odbiorców jak i wysokość środków przeznaczonych na to zadanie), pomocy żywnościowej, w tym realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłki celowe.

6. W dalszej kolejności środki budżetu zostały przeznaczone na realizację usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz opłatę składki zdrowotnej za osoby, nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym.

5. Rodzaje udzielonych świadczeń

POMOC MATERIALNA

Zasilek stały jest przyznawany osobie z powodu wieku lub całkowitej niezdolności do pracy, jeżeli jej dochód i dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej (tj. 634 zł dla osoby samotnej, 514 zł dla osoby w rodzinie). Maksymalna kwota zasiłku wynosi 634 zł, nie ma charakteru uznaniowego, jest ściśle uzależniona od posiadanego dochodu.

W roku sprawozdawczym 2016 zasiłek stały otrzymało **917 osób – 1093 osoby w rodzinie** (922 osoby - 1090 osób w rodzinie, w roku 2015). Na realizację świadczenia wydatkowano kwotę **4 918 650,31 zł** (4 430 315,17 zł w roku 2015).

Średnia wysokość zasiłku stałego w roku 2016 wynosiła 522,26 zł (495,42 zł w roku 2015).

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku 2015, wśród świadczeniobiorców zasiłku stałego przeważały osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe.

Zasilek okresowy to zadanie o charakterze obowiązkowym - przysługuje osobie w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

W porównaniu do roku 2015, znacznie zmniejszyła się liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie, oraz wysokość środków finansowych, przeznaczonych na ich realizację.

W roku 2015 zasiłki okresowe zrealizowano, w kwocie 2 799 059 zł. Z pomocy w tej formie korzystało 968 osób. W roku 2016 wydatkowano środki, w wysokości 2 286 830,67 zł na pomoc dla **875 osób**.

W latach 2015 i 2016 średnia wysokość zasiłku okresowego wynosiła odpowiednio: 424,31 zł i 436,41 zł.

Zasilek celowy jest przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych tj. m.in. pokrycia kosztów zakupu żywności, leków, odzieży, przedmiotów użytku domowego, opału i oraz kosztów związanych z opłatami za użytkowanie lokalu (czynsz, energia, gaz).

W roku 2015 z pomocy w formie zasiłku celowego korzystały 1892 osoby -3502 osoby w rodzinie. W roku 2016 pomoc uzyskało **1568 osób – 2781 osób w rodzinie**.

W porównaniu do roku 2015, w roku sprawozdawczym zmniejszyła się zarówno liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie jak i wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania (z 2 281 216 zł w roku 2015 do 1 936 132,74 zł w roku 2016).

Jak wynika z przedstawionych danych, największą grupą przyznanych zasiłków celowych były te przeznaczone: na opłatę za energię elektryczną i gaz, opłatę czynszu, zakup odzieży i koszty leczenia. W następnej kolejności pomoc w tej formie była przyznana na: zakup: środków czystości i artykułów higieny osobistej, sprzętu gospodarstwa domowego i pościeli, opału i inne cele.

Analizę wysokości środków oraz przeznaczenia zasiłku celowego, w latach 2015 i 2016, przedstawiono w tabeli nr 13.

Tabela nr 13 - Wysokość środków oraz przeznaczenie zasiłku celowego w latach 2015-2016, bez dożywiania.

Cel przyznanej pomocy	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób
Zasiłki celowe pozostałe, w tym:	2015 rok		2016 rok	
koszty leczenia	270 956,77	567	277 589,48	592
opłata czynszu	339 504,94	228	333 660,08	307
zakup odzieży	568 840,00	769	319 588,00	838
opłata za energię elektryczną i gaz	832 056,35	597	741 753,24	879
zakup sprzętu gospodarstwa domowego i pościeli	113 795,12	130	89 726,20	190
zakup opału	51 716,00	76	41 852,00	45
koszty przejazdu	500,00	5	800,00	7
wyrobienie dokumentów	4100,00	31	2 450,00	38
zakup środków czystości i artykułów higieny osobistej	89 087,00	372	111 233,74	273
zakup okularów	7 500,00	30	9 900,00	25
zdarzenie losowe	3100,00	5	2 600,00	7
Remont mieszkania	-	45	4 980,00	8
Razem	2 281 156,18	1892	1 936 132,74	1568

Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych OPS

POMOC POZAMATERIALNA

Pomoc w formie gorącego posiłku – to zadanie własne o charakterze obowiązkowym. Adresowana zarówno do dzieci w żłobkach, przedszkolach, szkołach jak i osób dorosłych, które z powodu wieku, stanu zdrowia, nie są w stanie samodzielnie przygotować gorącego posiłku.

Z tej formy pomocy korzystają rodziny, które spełniają kryteria określone w ustawie o pomocy społecznej oraz kryteria programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020” (kryteria te muszą być spełnione aby było możliwe m.in. finansowanie obiadów szkolnych. Jeżeli rodzina wymienionych kryteriów nie spełnia – obiady szkolne są finansowane z innych źródeł – np. budżetu oświaty).

W roku 2015 pomoc w formie gorącego posiłku otrzymały **1074 osoby, z czego 886 (82%) osób** to dzieci korzystające z bezpłatnych obiadów w żłobkach, przedszkolach, szkołach.

W roku 2016 liczba osób korzystających z posiłków zmniejszyła się do liczby **990 w tym 777 – to posiłki, które opłacono dla dzieci.**

Część pomocy w formie posiłków była realizowana w ramach Rządowego Programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”. W ramach tego programu pomoc jest udzielana tym rodzinom, które nie przekroczyły 150 % kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

Koszt realizacji programu to **2 074 703,83 zł**, z czego 1 207 880 zł to środki z budżetu Wojewody i 866 823,83 zł z budżetu Gminy. W ramach środków z programu, 1 287 979 zł zostało przeznaczone na zasiłki celowe, na zakup żywności dla 1461 osób.

Dodatkowo, w ramach pozostałego zadania w zakresie dożywiania – na realizację ww. pomocy wydatkowano środki w wysokości **84 706,87 zł**, dla 131 osób (z przeznaczeniem na: żywienie zbiorowe w jadalniach dla 35 osób, opłaty za obiady szkolne dla 68 dzieci oraz zasiłki celowe na zakup żywności dla 28 osób).

Posiłki dla osób dorosłych były realizowane przez wykonawcę wyłonionego w drodze zamówienia publicznego.

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 środki na realizację pomocy żywnościowej były niższe o ponad 110.000 zł, o 144 osoby zmniejszyła się liczba korzystających z tej formy pomocy.

Sprawienie pogrzebu - zadanie własne o charakterze obowiązkowym. Dotyczy osób samotnych, które nie mają rodziny, która mogłaby przejąć koszty związane z organizacją pochówku. Wiele z pogrzebów sprawianych przez Ośrodek dotyczy osób bezdomnych, które zmarły na terenie lokalnego szpitala (w tym o nieustalonej tożsamości). W roku 2015 OPS sprawił 80 pogrzebów, na kwotę 243 688 zł, **w roku 2016 - 70 pogrzebów** (w tym 11- refundowanych przez ZUS), **na kwotę 182 347,87 zł.**

Usługi pogrzebowe na rzecz Ośrodka świadczyło przedsiębiorstwo, wyłonione z zastosowaniem ustawy prawo zamówień publicznych.

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 zmniejszyła się liczba pogrzebów sprawionych przez Ośrodek (z 80 do 70) oraz wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania (z 243 688 zł do 182 347,87 zł).

Świadczenia opieki zdrowotnej - Ośrodek prowadził postępowania w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na podst. art. 2, art. 7 art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Podstawą podjęcia decyzji ww. sprawie jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Utrudnieniem w prowadzeniu postępowania, oprócz krótkiego terminu, bywa fakt iż w wielu przypadkach dotyczy ono osób bezdomnych.

W roku 2015 Ośrodek wydał 349 decyzji a w roku 2016 -343 decyzje.

ŚWIADCZENIA USŁUGOWE

W roku 2016 Ośrodek realizował: usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi opiekuńcze - realizowane w miejscu zamieszkania osób, które z powodu wieku, choroby, innych przyczyn, wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Obejmują one pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów społecznych. Oprócz zakresu, wymiaru i miejsca świadczenia usług Ośrodek ustalał także wysokość należnej odpłatności (z uwzględnieniem częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat na podst. Uchwały Nr XXXVII/843/2004 Rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 16 września 2004 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania odpłatności oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, realizowane przez m.st. Warszawa, w zakresie zadań własnych gminy).

Dla utrzymania jakości świadczonych usług, zatrudniony w OPS koordynator przeprowadzał kontrole w środowisku. Kontrole przeprowadzane były również przez pracowników socjalnych, w ramach ich pracy rejonowej.

Realizacja usług opiekuńczych pozwala, osobom o ograniczonych możliwościach samoobsługi, jak najdłużej pozostać w miejscu zamieszkania, bez konieczności korzystania z form zorganizowanej opieki (np. Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego czy Domu Pomocy Społecznej).

W roku 2015 z usług opiekuńczych korzystało 328 osób. Zrealizowano 87 765 świadczeń.

W roku 2016 z usług opiekuńczych **korzystało 338 osób. Zrealizowano 71 938 świadczeń.**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – realizowane w ramach zadań zleconych gminie.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb osób, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Były świadczone w stosunku do osób dorosłych, dzieci i młodzieży.

Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych obejmował m.in.: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pielęgnację jako wsparcie procesu leczenia, rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzeń funkcji organizmu, zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych. Były one realizowane przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W 2015 roku zrealizowano 3712 świadczeń-godzin dla 22 osób, na kwotę: 61 445,60 zł.

W roku 2016 dla **19 rodzin (20 osób)**, zrealizowano **3718** świadczeń-godzin, na kwotę **73 988,20 zł**.

Ze względu na wzrost stawki godzinowej usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w roku 2016 wzrosły koszty realizacji tych zadań.

PRACA SOCJALNA

Praca socjalna jest podstawowym zadaniem realizowanym przez pracowników socjalnych i jest świadczona bez względu na posiadany dochód.

W rozumieniu art. 45 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna oznacza działania podejmowane na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Jest działaniem o charakterze pomocowym, realizowanym:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- z grupami osób o określonych problemach;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej dziedzinie metody i technik z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Jest świadczona przez pracowników socjalnych osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być realizowana w oparciu o kontrakt socjalny.

Świadczenie pracy socjalnej wymaga od pracowników specjalistycznej wiedzy z wielu dziedzin m.in.: socjologii, psychologii, pedagogiki, prawa czy medycyny. Pracownicy socjalni wykonują swoją pracę w środowiskach trudnych, z wieloma problemami, wymagających najczęściej oddziaływań długofalowych. Dlatego też mimo dużego zaangażowania w realizację zadań trudno, w krótkiej perspektywie czasowej, ocenić efekty działań prowadzonych przez pracowników socjalnych.

W roku 2016 praca socjalna została skierowana do **2717 rodzin (4810 osób w rodzinach)**.
Działaniami wyłącznie w postaci pracy socjalnej objęto 332 rodziny (606 osób w rodzinach).

W roku 2015 pracą socjalną objęto 3154 rodziny (5525 osób w tych rodzinach). Działaniami, wyłącznie w postaci socjalnej objęto 552 rodziny (977 osób w tych rodzinach).

Efekty pracy socjalnej, realizowanej w roku 2016, to m.in.

- skierowanie 7 dzieci -do opieki przedszkolnej,
- skierowanie 31 dzieci -do projektów i na warsztaty realizowane przez placówki opieki pozaszkolnej,
- skierowanie 20 dzieci -do poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- utrzymanie liczby wolontariuszy na poziomie roku 2015,
- 300 dzieci ze 120 rodzin skorzystało z pomocy świątecznej,
- 53 osoby starsze skorzystały z pomocy świątecznej, zorganizowanej przez podmioty zewnętrzne,
- inicjowanie i realizacja projektów społecznych, oraz motywowanie beneficjentów do korzystania z proponowanej oferty m.in. skierowanie 120 osób do projektu „LSW Dobry Start - Wspólna Przyszłość” (opis w rozdziale: Programy społeczne oraz specjalistyczne, realizowane w 2016 r.)

Pracownicy socjalni kontynuowali realizację projektu społecznego dla bezrobotnych kobiet oraz zorganizowali akcję społeczną dot. pozyskania dawców szpiku.

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Pomoc niematerialna w formie poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, rodzinnego, prawnego, pedagogicznego była realizowana w Dziale Pomocy Specjalistycznej OPS. Obejmowała również szeroko rozumianą współpracę ze środowiskiem lokalnym i jego aktywizację, poradnictwo dla osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy oraz poradnictwo specjalistyczne skierowane do: niepełnosprawnych mieszkańców dzielnicy, osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem czy jakąkolwiek formą przemocy.

Specjaliści Działu Pomocy Specjalistycznej zajmowali się także inicjowaniem, opracowaniem i realizacją projektów socjalnych dla różnych grup beneficjentów OPS oraz współpracą przy realizacji projektów systemowych EFS.

Skład Działu Pomocy Specjalistycznej OPS w roku 2016:

- psycholog,
- starszy specjalista ds. rodziny i przemocy,
- starszy specjalista ds. rodziny i przemocy, koordynator Zespołu Asysty Rodzinnej,
- starszy specjalista ds. aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,

- starszy specjalista ds. osób niepełnosprawnych,
- 4 asystentów rodziny,
- kierownik.

Tabela nr 14 - Poradnictwo specjalistyczne w latach 2015 i 2016.

Rodzaj poradnictwa	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba porad	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba porad
	2015 rok			2016 rok		
Prawne	230	434	340	291	542	329
Psychologiczne	82	154	167	81	143	160
Rodzinne	118	328	350	111	356	367
Zawodowe	205	444	508	288	647	675
Niepełnosprawnych	64	120	304	62	99	323
Razem	699	1480	1669	833	1787	1854

W roku 2016 z poradnictwa specjalistycznego korzystało **1787 osób - 833 rodziny**.

Udzielono 1854 porady i konsultacje.

W roku 2015 poradnictwem specjalistycznym objęto 1480 osób – 699 rodzin. Udzielono 1669 konsultacji i porad.

Zakres poradnictwa specjalistyczne realizowany w roku 2016.

Poradnictwo psychologiczne. Konsultacje i interwencje psychologiczne odbywały się zarówno w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i w środowisku, w formie wizyt domowych. W ciągu 2016 odnotowano osoby, które korzystały z porad psychologa jednorazowo, lub kilkakrotnie, nie zawsze z jednego powodu.

W roku 2016 z pomocy psychologa korzystały:

→ Osoby znajdujące się w kryzysie psychologicznym. Wiodące problemy, z którymi zgłaszali się interesanci to nie radzenie sobie z bieżącą sytuacją i wychowaniem dzieci, w tym samotne rodzicielstwo, przedłużające się bezrobocie, ciężkie choroby zagrażające życiu.

→ Osoby z rodzin, w których występuje problem alkoholowy i/lub przemoc. Ze wsparcia psychologicznego, w tym zakresie, najczęściej korzystały kobiety, bierne, współzależnione, które wymagały pomocy wielokierunkowej i długofalowej.

→ Osoby nadużywające alkoholu. Działania kierowane do tych osób to: diagnoza uzależnienia, motywowanie do podjęcia terapii i zmiany swojej sytuacji życiowej, monitorowanie przebiegu leczenia poprzez regularne konsultacje psychologiczne oraz bieżące sprawdzanie wypełniania karty aktywności terapeutycznej).

Oprócz pomocy osobie uzależnionej wsparciem obejmowana była także jej rodzina.

→ Rodziny, w których występuje problem uzależnienia od środków psychoaktywnych - oprócz konsultacji psychologicznej prowadzono rozmowy informujące w zakresie mechanizmów uzależnienia oraz o instytucjach realizujących programy terapeutyczne dla tych osób.

Poradnictwo psychologiczne obejmowało również:

→ Działania interwencyjne wobec osób chorych psychicznie i współpraca z Poradnią Zdrowia Psychicznego - podejmowane na wniosek pracownika socjalnego, w sytuacji pogorszenia się funkcjonowania osób, w wyniku zaostrzenia się objawów chorobowych. Działania psychologa polegały na wizycie w środowisku, diagnozie oraz ocenie, na ile dana osoba wymaga hospitalizacji, usług lub innej pomocy specjalistycznej. W większości tego typu sytuacji organizowana była także wizyta domowa lekarza psychiatry a w środowisku, psycholog towarzyszył pracownikowi socjalnemu. W przypadkach, kiedy w wizycie domowej nie uczestniczył lekarz psychiatra psycholog dokonywał diagnozy i wydawał opinię w sprawie planu niezbędnej pomocy specjalistycznej wskazanej w danych przypadku.

→ Stałą współpracę z pracownikami socjalnymi i innymi specjalistami OPS w sprawach klientów.

→ Udział w spotkaniach grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W roku 2016 z porad psychologa korzystały **143 osoby w 81 rodzinach**. Udzielono **160 porad i konsultacji**.

W roku 2015 z poradnictwa psychologicznego korzystały 154 osoby w 82 rodzinach. Psycholog udzielił 167 porad i konsultacji. W sprawach klientów psycholog odbył 47 wizyt z pracownikiem socjalnym, w środowisku.

Poradnictwa dla osób niepełnosprawnych, które obejmowało:

⌘ diagnozę potrzeb klientów poprzez: zbieranie i analizę danych, ocenę sytuacji osoby z niepełnosprawnością i określenie problemu, ustalenie celu działania i zdefiniowanie trudności do ew. rozwiązania,

⌘ opracowywanie planu działań zmierzających do rozwiązania problemów osób z niepełnosprawnością,

⌘ pracę socjalną metodą indywidualnego przypadku i z rodziną celem poprawy i wzmocnienie zdolności osoby z niepełnosprawnością do pełnienia ról społecznych oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Praca socjalna obejmowała: towarzyszenie osobie z niepełnosprawnością w realizacji planu, motywowanie do zmiany swojej sytuacji, wspieranie, bieżące monitorowanie. Wymagała ona wielokrotnych wizyt w miejscu zamieszkania klienta oraz spotkań w siedzibie OPS,

⌘ współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami o charakterze pomocowym,

⌘ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych w celu konsultacji, w skomplikowanych przypadkach oraz wspólnym wspieraniu klienta w rozwiązywaniu problemów,

||= aktywizację zawodową i wsparcie rozwoju polegającą na pomocy w znalezieniu zatrudnienia, kierowaniu do udziału w projektach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz udzielaniu wsparcia ukierunkowanego na wyrównywanie szans związanych z podniesieniem kwalifikacji.

||= aktywizację społeczną - motywowanie do aktywnego udziału w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym, zachęcanie do uczestnictwa w projektach oraz do korzystania z oferty bezpłatnych zajęć realizowanych dla tej grupy odbiorców na terenie m.st. Warszawy.

W ramach poradnictwa dla osób niepełnosprawnych udzielano:

||= informacji osobom i rodzinom o przysługujących im uprawnieniach, instytucjach, w których można uzyskać pomoc, grupach samopomocowych, dostępie do usług, świadczeń, możliwościach szkolenia i zatrudnienia,

||= wsparcia emocjonalnego w sytuacjach trudnych i silnych przeżyć jakie towarzyszą osobom niepełnosprawnym kiedy wymagają działania podtrzymującego, obecności innych osób, wysłuchania, zrozumienia,

||= pomocy w załatwianiu spraw urzędowych takich jak: pisanie odwołania do ZUS i innych instytucji, załatwianie spraw mieszkaniowych pomoc w wypełnianiu wniosków, towarzyszenie w urzędach i sądzie,

||= pomocy w załatwianiu spraw bieżących, która polegała na pomocy w zapewnieniu usług specjalistycznych, opiekuńczych i pielęgnacyjnych, zorganizowaniu pomocy przy remontach mieszkań, przeprowadzkach, organizowanie pomocy rzeczowej, sprzętu rehabilitacyjnego

W roku 2016 prowadzono również współpracę z PFRON w zakresie dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych oraz turnusów rehabilitacyjnych a także z [Warszawskim Towarzystwem Pomocy Lekarskiej i Opieki nad Psychicznymi i Nerwowo Chorymi w Ząbkach](#), które w Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy (przy pl. Jagiellońskiej 54) prowadzi Środowiskowy Domu Samopomocy.

Specjalista ds. osób niepełnosprawnych opracował informator dla seniorów i osób niepełnosprawnych dla Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, który został wydany w ilości 200 szt.

W roku 2016 z poradnictwa skorzystało **99 osób w 62 rodzinach, udzielono 323 porady i konsultacje.**

W roku 2015 z poradnictwa skorzystało 120 osób w 64 rodzinach – udzielono 304 porady i konsultacji.

Poradnictwo zawodowe i pomoc w zakresie aktywizacji zawodowej

W strukturze klientów OPS przeważają osoby długotrwale korzystające z pomocy Ośrodka (w wieku 50+, karane, niepełnosprawne, samotne matki). Większość z nich nie posiada wykształcenia, wymaganych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego stażu pracy.

Wśród osób bezrobotnych korzystających z pomocy OPS można wyróżnić dwie podstawowe grupy: tych, którzy przejściowo znaleźli się w sytuacji trudnej i mają motywację do jej zmiany oraz tych, którzy wymagają wsparcia długofalowego, wielokierunkowego, a przede wszystkim wzmocnienia i podniesienia własnej samooceny.

Działania realizowane w ramach poradnictwa zawodowego.

- Informowanie o zachodzących zmianach na rynku, możliwościach doksztalcania na różnych poziomach (np.: w ponad gimnazjalnych szkołach zaocznych i wieczorowych) udziału w projektach tworzących szanse na rozwój zawodowy (realizowanych przez różne organizacje i instytucje).
- Określanie i zasobów klienta- jego umiejętności, predyspozycji i oczekiwań.
- Ocena możliwości udziału w programach aktywizujących klientów kierowanych przez pracowników socjalnych.
- Prowadzenie rozmów z pracodawcami celem pozyskiwania ofert pracy dla klientów.
- Pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych i do rozmów kwalifikacyjnych. Tworzenie i realizacja indywidualnego planu działania (IPD), wskazywanie skutecznych metod szukania pracy na otwartym rynku.
- Przekazywanie aktualnych informacji o pracodawcach i ofertach pracy wraz z materiałami (informatory, poradniki, ulotki).
- Organizacja i realizacja programu prac społecznie użytecznych (PSU) we współpracy z Urzędem Pracy m.st. Warszawy, dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku.
- Organizacja i realizacja Programu Integracja i Aktywizacja (PAI) we współpracy z Urzędem Pracy m.st. Warszawy, dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku.
- Monitorowanie spraw związanych z zakończeniem realizacji projektu systemowego, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pt. „Z rodziną mogę więcej”.
- Opiniowanie projektów kierowanych do osób bezrobotnych oraz tworzenie warunków do współpracy w projektach, realizowanych w partnerstwie z innymi podmiotami publicznymi i niepublicznymi.
- Prowadzenie rekrutacji do projektów aktywizacji zawodowej.

Efektom prowadzonego poradnictwa było wsparcie i pomoc **udzielona 647 osobom w 288 rodzinach**. Udzielono **675 konsultacji i porad**. W wyniku prowadzonych działań, w roku 2016 **zatrudnienie uzyskało 99 osób a 9 osób** podjęło decyzję o **kontynuowaniu nauki w szkole średniej**.

W roku 2015 z poradnictwa korzystały 444 osoby w 205 rodzinach. Udzielono 508 porad i konsultacji. W wyniku prowadzonych działań, w roku 2015 zatrudnienie uzyskało 49 osób (w tym 20 kobiet).

Poradnictwo rodzinne oraz dla rodzin z problemem przemocy.

W 2016 poradnictwo rodzinne było realizowane przez 2 specjalistów ds. rodzin i przemocy w rodzinie.

Poradnictwo realizowano dla rodzin z problem: zaburzonych relacji rodzinnych, zaniedbania obowiązków rodzicielskich względem dziecka, bezradności rodziców, braku umiejętności wychowawczych, funkcjonowania w rodzinie osoby uzależnionej.

Głównym celem świadczonej pomocy było wzmacnianie i rozbudzanie motywacji poszczególnych członków rodziny do rozwiązywania problemów, poprzez korzystanie z własnych zasobów i oferowanej pomocy.

Specjaliści pracy z rodziną podejmowali działania w oparciu o szczegółową diagnozę pedagogiczną, psychologiczną i społeczną, uwzględniającą rzeczywiste potrzeby i oczekiwania rodziny, wykorzystując dostępne narzędzia i metody pracy socjalnej (takie jak m.in.: - wywiad i obserwacja - analiza i diagnoza sytuacji rodzinnej - konsultacje i rozmowy wspierające - udzielanie informacji o innych instytucjach pomocowych - ukierunkowanie i wskazanie innych - alternatywnych możliwości i rozwiązań).

Realizowane działania koncentrowały się na:

- przeprowadzeniu pogłębionej diagnozy, w tym identyfikowaniu źródła występujących problemów;
- wyznaczaniu celów szczegółowych, planu działania oraz wyboru modelu pracy z klientem (określenie metod i form pomocy) oraz monitorowaniu przebiegu działań wyznaczonych w planie pomocy;
- wskazywaniu podmiotów realizujących warsztaty umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny;
- pomocy w integracji rodziny - zwiększeniu umiejętności rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych;
- w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia najmłodszych członków rodziny - podejmowaniu interwencji zabezpieczających ich dobro;
- przekazywaniu informacji dot. praw i obowiązków rodzicielskich oraz wychowawczych. W zależności od potrzeb i złożoności sytuacji rodziny, były to działania krótkotrwale bądź wydłużone w czasie;
- poznawaniu i wzmacnianiu roli opiekunów i rodziców ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego wychowania i rozwoju dzieci;
- wizytach domowych;
- towarzyszeniu pracownikowi socjalnemu w interwencjach, w środowisku;
- współdziałaniu z innymi specjalistami oraz służbami na rzecz poprawy sytuacji konkretnej rodziny, m.in. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, placówkami wsparcia dziennego.

W przypadku rodzin, których złożone problemy wymagały wielu działań – specjaliści konsultowali z pracownikiem socjalnym propozycje i możliwe kierunki wsparcia bądź organizowali zespół, w ramach którego omawiane były możliwości pomocy danej rodzinie.

Prowadzili działania związane z pomocą rodzinom w sytuacji przemocy, wykorzystując dotychczasowe kontakty i dobry przepływ informacji między innymi podmiotami, które również udzielają wsparcia osobom/rodzinom z tym problemem.

W ramach poradnictwa rodzinnego specjaliści sprawowali merytoryczną opiekę nad mieszkankami Domu Samotnej Matki i Dziecka (monitorowali poczynania rodziny i udzielali wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej). Razem z pracownikiem socjalnym brali udział w kwalifikacji danej rodziny do Ośrodka Wsparcia, uczestniczyli w przeprowadzaniu wywiadu z osobą zainteresowaną pobytem w jednostce i pomagali w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do spełnienia warunków formalnych. Ważnym elementem wsparcia mieszkanek Domu Samotnej Matki i Dziecka była współpraca z innymi podmiotami, które uczestniczyły w procesie ich usamodzielniania się (jak m.in. WZL dla Dzielnicy Praga-Północ, lokalne i poza lokalne organizacje pozarządowe).

Inne działania, realizowane w roku 2016.

|| Koordynacja działań w ramach programu Dobry Rodzic – Dobry Start: razem z pracownikiem socjalnym rodziny z małymi dziećmi i monitorowane, otrzymywały ulotki oraz informacje o możliwościach korzystania z pomocy specjalistycznej Ośrodka Pomocy Społecznej lub Fundacji Dajmy Dzieciom Siłę.

|| Uczestnictwo w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego, organizowanie i uczestniczenie w spotkaniach grup Roboczych. Jeden z nich pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego i dodatkowo brał udział w spotkaniach, w Biurze Pomocy i Projektów Społecznych oraz szkoleniach tematycznych.

W roku 2016 specjaliści ds. rodzin i przemocy w rodzinie koordynowali pracę 230 grup roboczych ZI, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W roku 2016 z poradnictwa rodzinnego korzystało **356 osób w 111 rodzinach**, udzielono **367 porad i konsultacji**.

W roku 2015 z poradnictwa rodzinnego korzystało 328 osób w 118 rodzinach, udzielono 350 konsultacji, porad ww. sprawach.

OBSŁUGA PRAWNA W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W okresie sprawozdawczym adwokat wykonywał obsługę prawną na zasadach określonych w ustawie prawo o advokaturze oraz zgodnie z zawartą umową.

W ramach obsługi prawnej wykonywane były bieżące czynności takie jak: konstruowanie i opiniowanie umów, udzielanie opinii i konsultacji prawnych, opracowanie projektów decyzji administracyjnych oraz wystąpień do organów administracyjnych. Występował jako pełnomocnik w toczących się postępowaniach sądowych.

Porady prawne były udzielane klientom Ośrodka oraz innym osobom uprawnionym do uzyskania pomocy ze względu na ciężką sytuację materialną i rodzinną. Zakres udzielanych porad prawnych obejmował przede wszystkim: prawo rodzinne, lokalowe, cywilne, karne, administracyjne, pracy i ubezpieczeń społecznych.

Porady dotyczyły również postępowań przed sądami powszechnymi i administracyjnymi oraz organami administracji publicznej.

Adwokat udzielał pomocy przy opracowaniu pozwów, pism procesowych, odwołań, skarg i innych pism do sądu oraz organów administracyjnych a także w przygotowaniu wystąpień o ustalenie świadczeń alimentacyjnych lub ich podwyższenie, uzyskanie świadczeń emerytalno- rentowych; ustalenie ojcostwa, egzekucji należności alimentacyjnych, ustanowienia opieki, ubezwłasnowolnienia, pozbawienia i ograniczenia władzy rodzicielskiej, stwierdzenia praw do spadku, przydziału lokali mieszkalnych.

Adwokat udzielał stałej pomocy prawnej zarówno Dyrektorowi, działom Ośrodka jak i pracownikom socjalnym (Filii nr I i Filii nr II), w sprawach świadczeń z pomocy społecznej, w formie opinii prawnych i konsultacji.

Opinie i konsultacje związane były, przede wszystkim: ze sporami kompetencyjnymi pomiędzy innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, decyzjami Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie uchylającymi decyzje organu I-ej instancji na skutek wniesionych odwołań oraz odzyskaniem nienależnie pobranych świadczeń.

Adwokat uczestniczył w przygotowaniu i opiniowaniu procedur przetargowych w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. z 2010r. Nr 113 poz.759 z późn. zm.).

W roku **2016 adwokat udzielił 329 porad konsultacji i opinii prawnych** (na rzecz Ośrodka Pomocy Społecznej, klientów oraz innych osób uprawnionych do korzystania z pomocy), **291 rodzinom** (542 osobom w rodzinie).

W roku 2015 adwokat udzielił 340 porad, konsultacji i opinii, 230 rodzinom.

III. OŚRODKI WSPARCIA DLA SENIORÓW I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W m.st. Warszawa, mimo napływu ludności systematycznie zwiększa się liczba osób starszych. Proces starzenia się warszawiaków jest jednym z ważniejszych problemów społecznych, który został zauważony i Uchwałą nr LXXII/2013 z dnia 5.12.2013 Rady m.st. Warszawy został przyjęty Program Warszawa Przyjazna Seniorom na lata 2013-2020.

W/w interdyscyplinarny Program Warszawa Przyjazna Seniorom zakłada kierowanie wieloaspektowych działań zarówno do samych emerytów jak i do osób zbliżających się do wieku emerytalnego. Uwzględnia zróżnicowanie proponowanych działań, by umożliwić korzystanie z nich zarówno osobom aktywnym jak tym, mniej mobilnym.

Problem osób starszych nabiera coraz większego znaczenia również w Dzielnicy Praga- Północ, która od kilku lat ma ujemny przyrost naturalny. Zmniejsza się ogólna liczba mieszkańców a zwiększa się procentowy udział osób starszych z dużą przewagą kobiet, w starszych grupach wiekowych.

W myśli wytycznych Programu Warszawa Przyjazna Seniorom, istotnym uzupełnieniem oferty pomocy i usług (opiekuńczych i specjalistycznego poradnictwa) kierowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej do osób starszych jest funkcjonowanie (w ramach struktury organizacyjnej OPS) Ośrodków Wsparcia: Klubu „Złotego Wieku” i Domu Dziennego Pobytu.

Uczestnictwo osób starszych w organizowanych tam zajęciach, wypełnia im wolny czas, stwarza mniej okazji do rozmyślań o własnej ograniczonej sprawności, przeciwdziała stanom frustracyjnym i zmniejsza poczucie osamotnienia i izolacji. Poprzez realizację wielu ciekawych programów jednostki te dają osobom starszym szansę lepszego zrozumienia zachodzących przemian, zapewniają łączność pokoleniową, aktywizują oraz umożliwiają pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym.

Celem głównym działań w Ośrodkach Wsparcia jest wspieranie osób starszych w rozwiązywaniu ich problemów, wspomaganie w zaspokajaniu potrzeb i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

1. DOM DZIENNEGO POBYTU

Dom Dziennego Pobytu jest jedną z jednostek organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej, która stanowi ważny element infrastruktury socjalnej, łącząc elementy pomocy środowiskowej oraz instytucjonalnej. W tym samym miejscu działa już od ponad 30 lat.

Jest Ośrodkiem Wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych, mieszkańców dzielnicy Praga-Północ, którym zapewnia w środowisku - pobyt, gorący posiłek oraz różne formy działalności kulturalnej, rekreacyjnej i integracyjnej.

Z pobytu w Domu mogą korzystać, w pierwszej kolejności, osoby samotne, osamotnione w rodzinie, niepełnosprawne, o niskich dochodach, które z uwagi na ograniczoną sprawność i złe warunki lokalowe nie

są w stanie przyrządzić sobie posiłku i uzyskają skierowanie na podstawie decyzji administracyjnej. Pośrednio, funkcjonowanie Ośrodka Wsparcia stanowi formę wsparcia rodziny, która ze względu na pracę zawodową lub zamieszkiwanie oddzielnie, nie może zapewnić osobie bliskiej wystarczającej opieki.

W roku 2016 z oferty Domu Dziennego Pobytu korzystało 85 osób.

Działania realizowane w Domu Dziennego Pobytu OPS to:

- ❖ *pomoc żywnościowa* – zapewnienie dziennego wyżywienia (obiad i podwieczorek),
- ❖ *aktywizacja fizyczna* (w tym manualna) prowadzona przez rehabilitanta: z możliwością korzystania z kąpielni rehabilitacyjnej,
- ❖ *terapia zajęciowa- warsztaty artystyczne, plastyczne, muzyczne, malarskie,*
- ❖ *przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych oraz ich integracja ze środowiskiem lokalnym* poprzez uczestnictwo m.in. w: przyjęciach urodzinowych, uroczystych spotkaniach okolicznościowych i świątecznych (Wielkanoc, Wigilia), spotkaniach z seniorami w innych jednostkach, na terenie i poza terenem m.st. Warszawy.

Spśród osób korzystających z oferty Domu Dziennego Pobytu OPS 65% stanowiły kobiety w wieku od 68 do 88 roku życia a 35 % stanowili mężczyźni. Najliczniejszą grupę beneficjentów DDP stanowiły osoby w grupie wiekowej 72 do 88 roku życia.

Działania realizowane w ramach Domu Dziennego Pobytu OPS można podzielić na kilka grup, w zależności od zasięgu i charakteru.

1. Zajęcia organizowane na terenie DDP i kierowane bezpośrednio do podopiecznych.

- ❖ **Rękodzieło:** w ramach tych zajęć podopieczni w każdy czwartek ćwiczyli sprawność manualną - w wyniku tych zajęć powstały różne prace artystyczne, wykonane w różnych technikach np.: maski karnawałowe, ilustracje karykatur do kabaretu, dekoracje świąteczne, lampiony, prace plastyczne w ołówku, pastelach, obrazy olejne. Z zajęć tych korzystało jednorazowo 15 osób.
- ❖ **Podróże:** w każdą środę miały miejsce spotkania **Klubu Fotelowego Globtrotera**. Uczestnicy odwiedzali najdalsze egzotyczne zakątki świata z wykorzystaniem internetu i rzutnika. Zaproszeni podróżnicy, zaprezentowali seniorom filmy ze swoich zagranicznych wypraw. Z zajęć jednorazowo korzystały 22 osoby.
- ❖ **Trening pamięci:** w każdy piątek podopieczni DDP brali udział w zajęciach gimnastyki umysłu, polegających na rozwiązywaniu przygotowanych przez terapeutę rebusów, zagadek. Najlepsi uczestnicy odwiedzili salon Esqep Room. Każdorazowo w zajęciach uczestniczyło 7 osób.
- ❖ **Spotkania z piosenką biesiadną:** w poniedziałkowe przedpołudnia spotykali się miłośnicy piosenek biesiadnych, którzy mogli ćwiczyć śpiew i taniec, przy akompaniamencie emerytów muzyków. Średnio, w zajęciach uczestniczyło 16 osób.

- ❖ **Warsztaty muzyczne:** w środowe popołudnia uczestnicy brali udział z zajęciach z techniki śpiewu, pracowali nad nowymi, piosenkami o Pradze. Wyniki tej pracy zostały utrwalone na płycie. W zajęciach uczestniczyło 20 osób.
- ❖ **Zajęcia ruchowe:** w każdy wtorek i piątek seniorzy mogli korzystać z zajęć gimnastycznych, prowadzonych przez terapeutę. Systematycznie ćwiczyło 12 osób.
- ❖ **Kabaret:** spotkania grupy seniorów zainteresowanych tą formą działalności odbywały się sukcesywnie, w ciągu roku. Obejmowały one zarówno pracę: nad doбором repertuaru, jak i przygotowaniem krótkiego spektaklu. W wyniku tych spotkań powstał m.in. spektakl pt.: „Polaków grzechy główne” prezentowany m.in. podczas Warszawskiego Tygodnia Seniora. Zajęcia kabaretowe skupiają 15 osób.

W roku 2016 podopieczni Domu Dziennego Pobytu korzystali z proponowanych wycieczek (np. wycieczki statkiem do Sierocka) czy wyjść do kina i teatru. Brali udział w imprezach okolicznościowych z okazji: Świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia.

2. Imprezy otwarte – organizowane poza Domem Dziennego Pobytu.

- ❖ Bal karnawałowy zorganizowany 29 stycznia 2016 roku w Dzielnicowym Ośrodku Sportu i Rekreacji „Prawy Brzeg”. W balu karnawałowym uczestniczyło 160 osób.
- ❖ IV Czerwcowy Piknik na Brzeskiej – impreza cykliczna, w której uczestniczą seniorzy z lokalnych placówek i instytucji działających na rzecz tej grupy odbiorców. W edycji 2016 uczestniczyło ok. 150 osób. Podopieczni Domu Dziennego Pobytu zaprezentowali program artystyczny, w tym kabaret „Polaków grzechy główne”. Odbywały się różne konkursy a na zakończenie przygotowano grilla.
- ❖ Organizacja wydarzeń podczas Warszawskiego Tygodnia Seniora (26.IX – 2.X):
 - a). w Muzeum Warszawskiej Pragi zaprezentowano wystawę grafiki pani Bogusławy Daab, którą mogli oglądać zwiedzający,
 - b).w Klubie teatrze Dzika Strona Wisły seniorzy z Domu Dziennego Pobytu wystawili spektakl kabaretowy pt.: „Polaków grzechy główne”.
 - c). zorganizowano piknik na Placu Hallera, na którym główną atrakcją był występ zespołu „Cała Praga Śpiewa” .
- ❖ Sylwester w Muzeum Warszawskiej Pragi zorganizowany 29 grudnia 2016 r. W imprezie uczestniczyło ok. 130 osób.

3. Udział w wydarzeniach organizowanych przez inne podmioty.

- ❖ Marzec: Udział w 12 edycji Festiwalu Zaczarowana Piosenka (A. Dymnej).

- ❖ **Maj:** - Noc Muzeów w Zamku Królewskim - udział w prelekcji wygłoszonej przez panią profesor Maję Laskowską oraz imprezie plenerowej pt.: "Balonowe szaleństwa w czasach króla Stasia".
- Łochowska Biesiada Seniorów - seniorzy z zespołu „Cała Praga Śpiewa” wystąpili ze swoim programem artystycznym.
- ❖ **Czerwiec:** - „Stalowa da się lubić” - Piknik organizowany przez Stowarzyszenie Otwarte Drzwi. Dom Dziennego Pobytu OPS przygotował stoisko z warsztatami decupage i stylowych kotylionów a seniorzy z zespołu „Cała Praga Śpiewa” zaprezentowali program artystyczny.
- Festiwal piosenki seniorów Prawobrzeżnej Warszawy - seniorzy z Domu Dziennego Pobytu OPS zdobyli: I miejsce za piosenkę „Spacer z Chopinem”, oraz nagrodę orkiestry za utwór „Bo to się zwykle tak zaczyna”.
- Obchody Dni Bydgoszczy - na zaproszenie bydgoskiego Domu Kultury, w projekcie „Idziemy w miasto” wzięło udział 19 osób z zespołu „Cała Praga Śpiewa”.
- Udział w warsztatach podsumowujących projekty seniorów z całej Polski, organizowanych przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”, w Klubokawiarni DZIK.
- ❖ **Wrzesień:** - Domówka u burmistrza - seniorzy z Domu Dziennego Pobytu OPS pełnili rolę animatorów, wprowadzających uczestników imprezy, w klimat Pragi lat 70-tych.
- ❖ **Październik:** - Konferencja MCPS z okazji obchodów Dnia Pracownika Socjalnego - Podczas Konferencji Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, kierownik Domu Dziennego Pobytu OPS oraz wolontariusze zaangażowani w codzienną pracę jednostki, otrzymali wyróżnienie Wojewody Mazowieckiego „Zawsze pomocni”, za zaangażowanie i rozwój działań na rzecz seniorów. Seniorzy Domu Dziennego Pobytu OPS wystąpili z programem artystycznym.

4. Udział w projektach międzypokoleniowych realizowanych przez inne podmioty.

- ❖ Projekt Art Generacje - warsztaty teatralne prowadzone przez animatorów Fundacji Edukacji i Kultury DRAMA WAY, w środowisku młodzieży i seniorów.
- ❖ Współpraca z Zespołem Szkół 38 z upośledzeniem umysłowym w ramach projektów: „Zakochaj się w Warszawie już dziś” oraz „Miej odwagę i chodź na Pragę”.
- ❖ Współpraca z Podstawową Szkołą Integracyjną z ulicy Bartniczej w ramach projektu „Wszystkie Barwy Pragi”.

2. KLUB „ZŁOTEGO WIEKU”

Klub „Złotego Wieku” jest jednostką organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Działalność Klubu w całości finansowana jest przez m.st. Warszawa, a nadzór nad działalnością organizacyjną i merytoryczną sprawuje Dyrektor Ośrodka.

Klub realizuje usługi dla seniorów zamieszkałych, przede wszystkim, w Dzielnicy Praga-Północ.

W roku 2016 z zajęć w Klubie korzystała grupa licząca 105 osób.

Wśród klubowiczów przeważały kobiety, a największą grupę seniorów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 75-84 lata.

1. Cele działalności Klubu „Złotego Wieku” w roku 2016.

- ❖ **Przełamywanie izolacji społecznej osób starszych i samotnych** poprzez: prowadzenie zajęć kulturalnych; organizowanie spotkań okolicznościowych oraz motywowanie seniorów do ich współorganizowania; organizowanie spotkań i prelekcji w ramach profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia; wspieranie indywidualnych inicjatyw zmierzających do samorealizacji osób starszych, umożliwienie korzystania z porad oraz zajęć rehabilitacyjnych.
- ❖ **Udostępnianie pomieszczeń Klubu w ramach integracji organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz osób starszych.**

Działania realizowane w Klubie sprzyjały **aktywizacji** osób starszych – poprzez udział w różnego rodzaju zajęciach i wydarzeniach oraz **integracji** – poprzez współpracę różnych środowisk i grup społecznych (osób starszych, młodzieży i dzieci).

❖ Współpraca i spotkania międzypokoleniowe.

Klub „Złotego Wieku” współpracował z lokalnymi szkołami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Ważną częścią działalności Klubu była organizacja spotkań międzypokoleniowych. W 2016 roku zorganizowano sześć takich spotkań.

❖ Imprezy okolicznościowe.

W Klubie odbywały się spotkania i imprezy okolicznościowe, które cieszyły się dużym zainteresowaniem seniorów. Były to m.in.: Dzień Babci i Dziadka, bal karnawałowy, spotkanie ostateczne oraz Tłusty Czwartek, Dzień Kobiet, spotkanie wielkanocne, koncert z okazji Dnia Matki, Dzień Seniora przy pl. Hallera, Koncert z okazji Święta Niepodległości, impreza andrzejkowa, spotkanie świąteczne, zabawa sylwestrowa.

W roku 2016 część imprez okolicznościowych jak m.in.: bal karnawałowy, Dzień Seniora przy pl. Hallera czy zabawa sylwestrowa, była organizowana wspólnie z Domem Dziennego Pobytu OPS.

❖ Spotkania, warsztaty, prelekcje.

W roku 2016 seniorzy brali udział w spotkaniu z doradcami, z Biura Porad Obywatelskich Stowarzyszenia Centrum Informacji Społecznej CIS (realizowanym w ramach projektu „Dobre życie całe życie”, współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020). Celem spotkania było zapoznanie osób starszych z tematyką własności oraz problemami, które mogą z niej wynikać.

Panie skorzystały z warsztatów „Makijaż kobiety dojrzałej”. Uczestniczki poznały zasady właściwej pielęgnacji skóry twarzy oraz przygotowania makijażu, dostosowanego do ich wieku i urody.

Zostało zorganizowane spotkanie z trenerką nording walking, która zapoznała seniorów z techniką prawidłowego chodzenia z kijkami.

❖ Wycieczki

Seniorzy korzystali z wycieczek i wyjść. W 2016 roku zorganizowano wycieczkę: do Sejmu, na Zamek Królewski, do ZOO, wyjście do kina.

❖ Udział w Warszawskim Tygodniu Seniora.

Seniorzy z Klubu „Złotego Wieku” uczestniczyli w Warszawskim Tygodniu Seniora, który odbył się w dniach 26 września – 2 października 2016 r.

W ramach Warszawskiego Tygodnia Seniora w Klubie został zorganizowany Dzień Otwarty pod nazwą „Co tu się dzieje?”. Jego celem była zarówno promocja działań Klubu jak i zainspirowanie osób starszych do wyboru form aktywności najbardziej dostosowanych do ich zainteresowań i potrzeb (np. poprzez udział w zajęciach oferowanych w tym dniu).

W roku 2016 Klub „Złotego Wieku” po raz pierwszy zaprezentował swoją działalność na Dniu Seniora w Ogrodzie Saskim (imprezie plenerowej organizowanej przez Stowarzyszenie „Mali Bracia Ubogich”). Na stoisku promocyjnym zaprezentowane zostały prace przygotowane przez seniorów, które powstawały na warsztatach twórczych w ciągu całego roku. Prace cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem osób uczestniczących w imprezie.

2. Harmonogram imprez i spotkań realizowanych w roku 2016, w Klubie „Złotego Wieku”.

- ❖ **Styczeń:** - Dzień Babci i Dziadka (występ uczniów z Technikum Geodezyjnego ul. Szanajcy 5) - 30 uczestników.
- Występ uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 258 (25 uczestników).
- Bal karnawałowy - impreza organizowana wspólnie z Domem Dziennego pobytu OPS (160 uczestników).
- ❖ **Luty:** - Ostatkowe spotkanie Seniorów oraz Tłusty Czwartek (15 uczestników).
- Walentynki - 20 uczestników.
- Występ grupy teatralnej „Szanajki” (Przedszkole nr 164) - 21 uczestników.
- ❖ **Marzec:** - Spotkanie z okazji Dnia Kobiet (18 uczestników).

- Dzień Dawcy Szpiku w OPS Dzielnicy Praga-Północ (40 osób w ciągu dnia).
- Spotkanie Wielkanocne - 40 uczestników.
- ❖ **Kwiecień:** - Spotkanie międzypokoleniowe z młodzieżą z „Klubu Alternatywnego” Caritas (występ)
 - 18 uczestników.
 - Występ grupy teatralnej „Szanajki” (Przedszkole nr 164) - 21 uczestników.
 - Warsztaty „Makijaż kobiety dojrzałej”(12 uczestniczek).
- ❖ **Maj:** - Spotkanie z trenerką nording walking (5 osób uczestniczących).
 - Prelekcja na Zamku Królewskim (6 osób uczestniczących).
 - Koncert z okazji Dnia Matki (wspólny występ seniorów z uczniami SP Nr 258 w „Dzkiej Stronie Wisły”) - 20 osób występujących.
- ❖ **Czerwiec:** - Udział w pikniku „Stalowa da się lubić.”
 - Wycieczka do ZOO - 5 uczestników
 - Przywitanie lata - 27 uczestników.
 - Udział w Czerwcowym Pikniku na Brzeskiej.
 - Udział w Festiwalu Piosenki Seniorów na Pradze-Południe (20 uczestników łącznie z seniorami z Domu Dziennego Pobytu OPS).
- ❖ **Wrzesień:** - Dzień Seniora przy pl. Hallera w ramach Warszawskiego Tygodnia Seniora (organizowany wspólnie z Domem Dziennego Pobytu OPS (ponad 200 osób uczestniczących).
 - Dzień Otwarty w Klubie w ramach Warszawskiego Tygodnia Seniora (28 uczestników).
- ❖ **Październik:** - Dzień Seniora w Ogrodzie Saskim – przygotowano ekspozycję prac „klubowiczów” na stoisku Klubu „Złotego Wieku”(zaangażowanych 5 seniorów).
- ❖ **Listopad:** - Koncert patriotyczny (20 uczestników).
 - Impreza andrzejkowa, w której uczestniczyło 40 osób.
- ❖ **Grudzień:** - Spotkanie świąteczne z Burmistrzem (uczestniczyło 30 seniorów).
 - Spotkanie wigilijne (47 uczestników).
 - Zabawa Sylwestrowa organizacja wspólna z Domem Dziennego Pobytu OPS (130 osób uczestniczących).

3. Stały program zajęć.

W roku 2016 w ramach zajęć stałych realizowano: spotkania klubowiczów, gimnastykę, zajęcia twórcze (decoupage, rękodzieło, zajęcia plastyczne), trening pamięci, zajęcia muzyczne.

Od 2016 r. w Klubie działa także koło brydżowe oraz grupa szachowa, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem.

Każdy senior korzystający z oferty Klubu może wypożyczać książki.

Od marca 2016 r. Klub dysponuje także dwoma komputerami z dostępem do Internetu (dostępnymi dla seniorów). W obsłudze komputera pomagają pracownicy klubu. W Klubie zapewniono uczestnikom, możliwość korzystania z aktualnej prasy.

Bal karnawałowy

Dzień Otwarty podczas Warszawskiego Tygodnia Seniora – Koło Brydżowe

Stoisko Klubu „Złotego Wieku” w Ogrodzie Saskim podczas Dnia Seniora Andrzejki

Andrzejki

Spotkanie wigilijne

IV. DOM SAMOTNEJ MATKI I DZIECKA

Na terenie Dzielnicy Praga-Północ jedyną placówką zapewniającą opiekę kobietom z dziećmi jest Dom Samotnej Matki i Dziecka przy ul. Szymanowskiego 4a (istnieje od 1991 roku). Świadczy pomoc matkom z dziećmi (także ofiarom przemocy), które z różnych przyczyn losowych zostały pozbawione domu, często także środków do życia. Zapewnia nocleg, możliwość przygotowania posiłku i odpowiednie warunki sanitarne, pomoc socjalną. Dzieciom stwarza szansę właściwego rozwoju psychofizycznego.

Czas pobytu w Domu Samotnej Matki i Dziecka jest zróżnicowany (od 3 miesięcy do ponad roku) i zależy głównie od trybu i załatwiania spraw urzędowych związanych z sytuacją rodzinną, materialną, zdrowotną, mieszkaniową, zawodową (rozwód, alimenty, podział mienia, rozwiązanie spraw mieszkaniowych, zdrowotnych, podjęcie pracy).

W roku 2016 w Domu Samotnej Matki i Dziecka przebywało 31 osób, w tym 11 kobiet i 20 dzieci, w wieku od 1-17 roku życia. Matki, które w roku 2016 uzyskały pomoc w formie pobytu w Domu, były w wieku od 24 do 40 roku życia.

Kobiety przebywające w placówce, posiadały od jednego do trójki dzieci, w wieku niemowlęcym, przedszkolnym i szkolnym, 4 z nich wykonywało pracę zawodową.

Wyposażenie Domu Samotnej Matki i Dziecka

Dom posiada 7 pokoi, wyposażonych w podstawowy sprzęt, łazienkę z kabinami prysznicowymi, kompleks kuchenny z kuchenkami gazowymi, lodówki, pralki automatyczne, magiel, suszarnię, wózkownię, przestronną salę do prowadzenia zajęć świetlicowych, pomieszczenie do odrabiania lekcji i nauki wyposażone w sprzęt komputerowy oraz duży taras z zagospodarowanym ogrodem i placem zabaw.

Jednostka nie prowadzi żywienia. Każda z rodzin sama dokonuje zakupu artykułów spożywczych oraz przygotowuje posiłki dla siebie i dzieci. Do utrzymania czystości w zajmowanych pokojach oraz na terenie Domu jest zobowiązana każda rodzina, zgodnie z zapisami regulaminu.

Zasady rekrutacji i przyczyny pobytu w Domu Samotnej Matki i Dziecka

Prawo do pobytu w Domu Samotnej Matki i Dziecka mają kobiety z dziećmi, w pierwszej kolejności z terenu Dzielnicy Praga-Północ lub gminy Warszawa (gdy placówka dysponuje wolnymi miejscami).

Pobyt w jednostce jest związany z czasowym kryzysem w życiu rodziny, który może powodować zagrożenie zarówno dla matki jak i dziecka (m.in. związanym z: przemocą, uzależnieniem, chorobą psychiczną, trudną sytuacją mieszkaniową, brakiem uregulowań prawnych dotyczących zamieszkiwania w związkach nieformalnych; poważnym konfliktem rodzinnym).

Pomoc udzielana jest na czas niezbędny do uregulowania spraw życiowych, pozwalających na zorganizowanie życia rodziny od nowa.

Rodzina przebywająca w DSMiD nie ponosi kosztów związanych z pobytem. Wymagane jest jednak jej współuczestnictwo i aktywne współdziałanie ze wszystkimi specjalistami i instytucjami zaangażowanymi w pomoc, zmierzającą do szybkiego usamodzielnienia.

⚙️ **Działania realizowane w Domu Samotnej Matki i Dziecka.**

Uwzględniając specyfikę każdej rodziny, różny jest zakres udzielanej pomocy, jej częstotliwość i metody oraz pracy. Tylko połączenie tych wszystkich form wsparcia daje szansę na usamodzielnienie.

⚙️ **Formy pomocy kierowane do mieszkanki i ich dzieci.**

→ **Pomoc socjalna** – m.in. w zakresie: informowania o możliwościach uzyskania pomocy, motywowania do uregulowania spraw urzędowych, pomocy w pisaniu pism urzędowych, w uzyskaniu wsparcia materialnego.

→ **Pomoc psychologiczna** m.in. w zakresie: informowania o problemie uzależnienia i zjawisku przemocy, wsparcia psychicznego, informowania o możliwościach podjęcia terapii, wzmacniania samooceny i umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji, negocjacji z rodziną w celu stworzenia możliwości ewentualnego powrotu do domu.

→ **Pomoc prawna** obejmująca m.in. pomoc w pisaniu pozwów i pism o charakterze prawnym, reprezentowanie spraw mieszkanki, na jej życzenie.

→ **Pomoc pedagogiczna** m.in. w zakresie: - diagnozy środowiskowej, pomocy w ukierunkowaniu pracy matki z dzieckiem, kierowania do poradni, na warsztaty umiejętności wychowawczych i poradnictwa specjalistycznego, placówek wsparcia dziennego, przedszkoli, żłobków - dla matek czynnych zawodowo.

→ **Pomoc wychowawcza** m.in. w zakresie: organizowania opieki nad dziećmi w DSMiDz, pomocy dzieciom w odrabianiu lekcji, organizowania czasu wolnego w placówce i poza nią, prowadzenia zajęć plastycznych, przygotowania okolicznościowych inscenizacji, poradnictwa w sprawach wychowawczych.

→ **Pomoc zawodowa** m.in. w zakresie: orientacji w możliwościach zawodowych, wspierania w procesie aktywizacji zawodowej, w tym poszukiwaniu i uzyskaniu zatrudnienia;

→ **Codziennej indywidualnej pracy z matkami** m.in. w zakresie: wypracowania nawyków dbania o rozwój dziecka i opieki nad nim, utrzymywania czystości, organizowania dnia, planowania i kontrolowania własnych wydatków, pomocy w obsłudze urządzeń gospodarstwa domowego.

→ **Wspieranie procesu usamodzielniania do momentu uzyskania i zagospodarowania się we własnym mieszkaniu – współpraca ze sponsorami.** W tym celu Ośrodek Pomocy Społecznej nawiązał współpracę z organizacjami pozarządowymi i instytucjami, które objęły Dom Samotnej Matki i Dziecka patronatem.

⚙️ **Inne działania realizowane na terenie Domu Samotnej Matki i Dziecka OPS w roku 2016.**

W Domu Samotnej Matki i Dziecka OPS, dla matek i dzieci były organizowane różne działania pomocowe, przez firmy, fundacje, stowarzyszenia oraz wolontariuszy i studentów.

W działaniach tych brały udział zarówno matki z dziećmi aktualnie tam przebywające jak i rodziny, które się już usamodzielnili.

Pierwsze działania na terenie jednostki zostały podjęte w styczniu 2016 r. Wolontariusze **firmy RWE Polska**, w ramach **Projektu COMPANIUS – Pomocna Energia**, wykonali remont pokoju i kuchni. Wolontariusze odnowili pomieszczenie: pomalowali ściany, framugi, a na podłodze zostały położone jasne panele.

W maju 2016 r. został zorganizowany piknik z okazji Dnia Matki, którego organizatorem była **firma KONTIGO**. Największą atrakcją dla podopiecznych była nauka przygotowania profesjonalnego makijażu oraz układania fryzur. Dzieci zostały zaproszone do wspólnej zabawy mogły także skorzystać ze słodkiego poczęstunku.

Także w maju, **firma Orange** zorganizowała imprezę rodzinną dla dzieci z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka.

Z okazji Dnia Dziecka, w czerwcu 2016 r. osoby przebywające w Domu Samotnej Matki i Dziecka uczestniczyły w festynie zorganizowanym przez **firmę Colliers**. Program festynu przewidywał wiele atrakcji, m.in. grilla w ogrodzie, malowanie buzi, zabaw z animatorami, kolorowe piłki, balony i puszczanie baniek mydlanych. Zapewnił wszystkim wspaniałą zabawę przez wiele godzin.

Inicjatywa Mieszkańców Warszawy przy współudziale radnych Zarządu Dzielnicy Praga-Północ przeprowadziła akcję dobroczynną z okazji Dnia Dziecka pt.: „**Niech wygrają Dzieci**” (na rzecz Domu Samotnej Matki i Dziecka).

Wolontariusze **Firmy Coca – Cola** przeprowadzili remont dwóch pokoi a firma wyposażyła je w nowe sprzęty.

W lipcu 2016 roku, we współpracy z **Ośrodkiem Kulturalny Dla Dziewcząt "Na Reja,"** (który był zaangażowany w organizację przyjęcia grup zagranicznych, w ramach Światowych Dni Młodzieży) wolontariusze z różnych krajów włączyli się w pomoc przy pracach porządkowych ogrodu i kompleksowej renowacji jego ogrodu. Zorganizowali również zajęcia z zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci oraz warsztaty plastyczne, muzyczne i naukę języka angielskiego.

W sierpniu wolontariusze **Firmy Astra Zeneca** zaangażowali się w prace porządkowe ogrodu przy Domu Samotnej Matki i Dziecka. Przeprowadzili również drobne naprawy sprzętu a dla matek i dzieci zorganizowali wspólne zabawy i warsztaty.

We wrześniu, w ramach wolontariatu pracowniczego – pracownicy **ING Bank Śląski** przeprowadzili remont i doposażyli jeden z pokoi.

Wolontariusze z **Telewizji TVN** poprowadzili warsztaty dziennikarskie. Wielką atrakcją dla dzieci było zaprezentowanie pogody przed kamerą i obejrzenie własnego występu.

W grudniu 2016 r. wolontariusze z firmy **NUTRICIA** przygotowali program z okazji Mikołajek. Dzieci piekły pierniczki i ubierały choinkę.

Za zgodą kobiet przebywających w Dom Samotnej Matki i Dziecka, dla osób zainteresowanych pomocą terapeutyczną, psychoterapeuci **Instytutu Gestalt** przeprowadzili (nieodpłatnie) indywidualne sesje.

W roku 2016 w Domu Samotnej Matki i Dziecka odbywały się praktyki studenckie. W ramach wolontariatu zorganizowano: pomoc dzieciom w nauce oraz zajęcia plastyczne i muzyczne oraz warsztaty z robienia dekoracji.

V. PROGRAMY SPOŁECZNE ORAZ SPECJALISTYCZNE REALIZOWANE W 2016 ROKU

W tym rozdziale dokonano charakterystyki działań, dodatkowych, które oprócz zadań podstawowych (własnych i zleconych wynikających z ustawy o pomocy społecznej) Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w roku 2016.

Były to programy społeczne i specjalistyczne działania kierowane do mieszkańców Dzielnicy, ze szczególnym uwzględnieniem beneficjentów Ośrodka.

1.KONTROLOWANE PRACE NA CELE SPOŁECZNE 2016 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, w porozumieniu z Sądem Rejonowym dla Warszawy Praga-Północ zapewnia realizację kontrolowanych prac na cele społeczne, wykonywanych przez osoby kierowane, w ramach odbywania kary za popełnione wykroczenia (Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 czerwca 2010 r., Dz.U. nr 98, poz. 634.).

Realizacja kontrolowanych prac na cele społeczne rozpoczęła się w październiku 2015 r. i była kontynuowana w roku 2016.

Koordynatorem ww programu w OPS jest pracownik socjalny, odpowiedzialny za organizowanie i kontrolowanie pracy wykonywanej przez kierowane osoby oraz za sprawozdawczość. Jest to dla niego zadanie dodatkowe, w ramach wykonywanych obowiązków.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach środków własnych, pokrywa koszty związane z zapewnieniem odzieży ochronnej i środków czystości.

Do końca roku 2015 nieodpłatne, kontrolowane prace na cele społeczne realizowało 8 osób. W roku 2016 prace te docelowo realizowało 15 osób, z czego 9 osób całkowicie odpracowało wyrok. Średnio, w przeliczeniu na jedną osobę skazaną, przypadają 33 godziny pracy. Były to prace porządkowe, remontowe i techniczne na terenie Ośrodka, Domu Samotnej Matki i Dziecka OPS a także indywidualna pomoc osobie niepełnosprawnej oraz rodzinie wielodzietnej.

2.PROGRAMY KIEROWANE DO OSÓB BEZROBOTNYCH

Prace społecznie-użyteczne w Dzielnicy Praga-Północ

Rynek pracy ze względu na specyfikę znajdujących się na nim ofert, wymaga od osób poszukujących zatrudnienia, określonych kwalifikacji zawodowych i doświadczenia, oraz dyspozycyjności (często ze względu na zmianowy charakter pracy). Większość klientów OPS w takie wymagania i potrzeby rynku się niestety nie wpisuje, gdyż barierą jest ich wiek, zły stan zdrowia, nałogi, samotne macierzyństwo, a w konsekwencji długotrwałe bezrobocie.

Problem w wielu przypadkach rozwiązuje ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz.415, późn. zm.) w części dot., organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy społecznej.

Ustawa z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 poz. 598) wprowadziła tzw. Trzeci Profil, który określa właściwy zakres form pomocy z uwzględnieniem potrzeb bezrobotnych, należących do grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Prace społecznie użyteczne – to instrument rynku pracy, skierowany do osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, zakwalifikowanych do trzeciego Profilu, bez prawa do zasiłku, korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Do takich osób w związku ze zmianami w ustawie, skierowany jest Program Aktywizacja i Integracja (PAI). Równolegle z tym programem Ośrodek w ramach środków własnych gminy, realizuje jednocześnie prace społecznie użyteczne, którego uczestnikami mogą być również osoby zakwalifikowane do profilu drugiego.

Organizacja prac społecznie użytecznych ma na celu zaktywizowanie klientów Ośrodka, długotrwale bezrobotnych, w stopniu pozwalającym na zwiększenie ich motywacji do korzystania z własnej samodzielności w zaspokajaniu swoich potrzeb, i stanowi ważny czynnik zapobiegający ich całkowitemu wykluczeniu.

Realizacja programu zgodnie z ustawą opiera się na ścisłej współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej z Urzędem Pracy m.st. Warszawy.

Obszarem pozyskania miejsc pracy dla uczestników są lokalne instytucje (gimnazja, żłobki, szkoły, Dom Pomocy Społecznej), które zapewniają czasowe zatrudnienie dla **20 uczestników programów PSU I PAI**.

W roku 2016 program prac społecznie-użytecznych (PSU) był realizowany, w okresie od marca do listopada. Każdy z uczestników zachował status osoby bezrobotnej, pracując bezumownie, w wymiarze 40 godzin miesięcznie. *Do programu przystąpiło łącznie 16 klientów, udział w nim zakończyło 9 osób, z czego 4 z nich zostały na stałe zatrudnione przez szkoły i przedszkola.*

Przyczyną tego, że 7 osób nie zrealizowało swojego udziału w programie był ich zły stan zdrowia lub konieczność skierowania na terapię AA.

Narzędziem w realizacji programu kontrakt socjalny zawarty z uczestnikiem, w uzasadnionych przypadkach uprawniający, do korzystania z bezpłatnej karty miejskiej na dojazdy do pracy.

Do zakresu obowiązków uczestników należały proste prace fizyczne takie jak: porządkowanie terenów zewnętrznych, malowanie ogrodzeń, prace pomocnicze w kuchni i porządkowe w pomieszczeniach wewnętrznych.

W roku 2016 Program prac społecznie- użytecznych był w całości finansowany w ramach środków własnych gminy.

Program Aktywizacja i Integracja (PAI).

W roku 2016, we współpracy z Urzędem Pracy m.st Warszawy, Ośrodek realizował również Program Aktywizacja i Integracja (PAI). W ramach programu, w ciągu 4 miesięcy (kwiecień-lipiec) klienci realizowali jednocześnie udział w pracach społecznie-użytecznych (40 h w miesiącu), oraz w warsztatach psychospołecznych (w wymiarze 82 h miesięcznie). W okresie wrzesień-październik program kontynuowały dodatkowo osoby zakwalifikowane jako wymagające dalszego wsparcia. Uczestnicy mieli możliwość korzystania z indywidualnego wsparcia psychologa i pracy w grupowych zajęciach z doradcą zawodowym.

Celem PAI było nabycie przez uczestników umiejętności społecznych, które mają wpływ na poprawę ich funkcjonowania w życiu codziennym i zawodowym. Zajęcia były realizowane na zlecenie Urzędu Pracy m.st. Warszawy przez Stowarzyszenie Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych, w pomieszczeniach udostępnionych przez OPS, przy ul. Brechta 15.

Do programu przystąpiło ogółem 19 osób, z czego udział zakończyło 6 osób, w tym 1 osoba została zatrudniona na stałe w miejscu wykonywania prac społecznie użytecznych. W trakcie realizacji programu 4 osoby samodzielnie znalazły zatrudnienie, 2 osoby otrzymały negatywną opinię lekarza medycyny pracy, 3 osoby zrezygnowały w związku z problemami w rodzinie (choroba, brak możliwości zapewnienia opieki dzieciom), 3 osoby ze swojej winy zostały wyrejestrowane w Urzędzie Pracy i utraciły status osoby bezrobotnej, 1 osoba skorzystała z możliwości udziału w projekcie realizowanym przez Zakład Doskonalenia Zawodowego.

Koszty udziału w pracach społecznie użytecznych, w ramach PAI były w 60% refundowane przez Urząd Pracy m.st. Warszawy (z Funduszu Pracy), 40% w ramach środków własnych gminy. W zakresie obowiązków UP były koszty badań pracowniczych. Ośrodek w całości uczestniczył w kosztach szkolenia BHP i ubezpieczenia NW.

Uczestnikom prac społecznie –użytecznych wypłacano świadczenie w wys. 8,10 zł/h.

Targi Pracy i Przedsiębiorczości

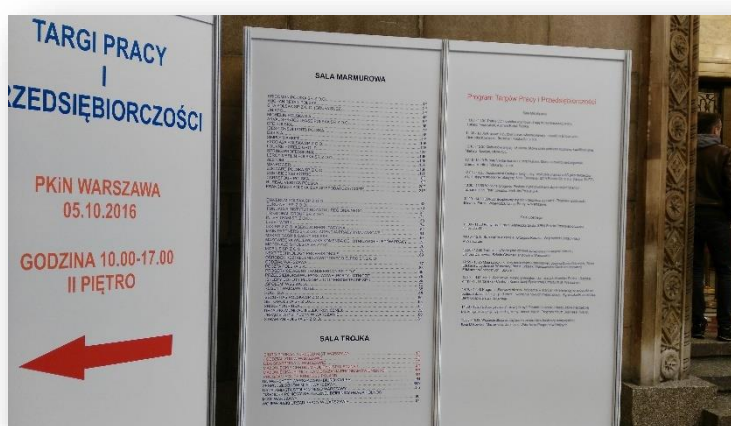
W dniu 05.10.2016 r., w godzinach 10.00- 17.00, w salach wystawowych Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie odbyły się Targi Pracy i Przedsiębiorczości. Było to jedno z największych tego typu wydarzeń na Mazowszu. W Targach uczestniczyło 114 wystawców, przygotowano ponad 8000 ofert pracy.

Organizatorzy przedsięwzięcia: Urząd m.st. Warszawy, Centralny Ośrodek Aktywizacji Zawodowej, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, Uniwersytet Warszawski, Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie, Urząd Pracy m.st. Warszawy.

Partnerami Organizacyjnymi wydarzenia byli : Francusko-Polska Izba Gospodarcza, Auchan Retail Polska, Bricoman polska Sp. z o.o., Poczta Polska, Mobilis Group, Gadmed.

Poza ofertami pracodawców, edycja Tarów Pracy i Przedsiębiorczości 2016 obejmowała również: Salon Doradztwa Zawodowego (który zapewnił osobom zainteresowanym, możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji i spotkań, z ekspertami doradztwa zawodowego) oraz Salon Przedsiębiorczości (w którym osoby zainteresowane założeniem własnej działalności gospodarczej mogły uzyskać praktyczne rady, informacje i wskazówki).

Jako jeden z organizatorów, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy partycypował w kosztach przygotowania materiałów wystawienniczych a także obsługiwał punkt informacyjny z doradcą zawodowym.

Inne działania kierowane do osób bezrobotnych.

W 2016 roku świadczeniobiorcy Ośrodka Pomocy Społecznej po wstępnej rekrutacji dokonanej przez pracowników socjalnych i konsultanta ds. poradnictwa specjalistycznego byli kierowani do projektów przez realizowanych przez inne podmioty, w tym m. st. Warszawa.

Były to m.in.:

- Program „LSW – dobry start, wspólna przyszłość” realizowanego przez m.st. Warszawa w partnerstwie ze: Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom, Stowarzyszeniem „Mierz Wysoko”, Stowarzyszeniem Monopol Warszawski, Stowarzyszeniem dla Rodzin”, Stowarzyszeniem Centrum Społecznej CIS, skierowanych zostało 120 osób. Do końca 2016 roku trwał proces rekrutacyjny, dlatego nie uzyskano informacji o konkretnej liczbie osób zakwalifikowanych do udziału w projekcie. Projekt trwa od września 2016 r. do lutego 2018 r,
- Program „Skazani na pracę” realizowanego przez Lider Knowledge w partnerstwie z Fundacją na Rzecz Integracji Zawodowej, Społecznej, oraz Rozwoju Przedsiębiorczości Via, skierowanych zostało 6 osób z orzeczonymi wyrokami sądowymi.

Warsztaty dla bezrobotnych kobiet - DRESS FOR SUCCESS Poland

W roku 2016 we współpracy ze Stowarzyszeniem DRESS FOR SUCCESS Poland - Strój do Sukcesu - kontynuowano warsztaty aktywizacji zawodowej i społecznej dla kobiet.

W ramach realizowanych warsztatów Ośrodek Pomocy Społecznej: przeprowadził rekrutację kandydatek, organizacyjnie wspierał realizatorów podczas prowadzenia wykładów, dostarczył materiały biurowe oraz catering. W bezpośrednią realizację warsztatów włączył się pracownik socjalny.

Warsztaty odbywały się w Filii nr II Ośrodka Pomocy Społecznej, przy ul. Brechta 15.

Celem warsztatów było zwiększenie szans na rynku pracy - a docelowo wsparcie w tym zakresie bezrobotnych kobiet, poszukujących zatrudnienia, zamieszkałych w Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy. Warsztaty miały charakter 4 godzinnych, cyklicznych spotkań poruszających tematykę m.in: motywacji do życia i pracy; wzmacniania kompetencji społecznych; sposobów poruszania się po rynku pracy i zarządzania budżetem domowym.

Na zakończenie, osoby uczestniczące w zajęciach zostały wyposażone w stroje do pracy.

W roku 2016 do udziału w warsztatach skierowano **15 osób, warsztaty ukończyło 9 kobiet.**

3.PROGRAMY KIEROWANE DO RODZIN

Program Dobry Rodzic - Dobry Start

Realizowany w partnerstwie z Fundacją Dajmy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacją Dzieci Niczyje).

Program wczesnej interwencji i profilaktyki krzywdzenia małych dzieci rozumiany jako:

- działania ukierunkowane na zmniejszenie poziomu stresu w życiu rodziców małych dzieci, podniesienie poziomu ich wiedzy i umiejętności rodzicielskich,
- bezpośrednie wspieranie zdrowia dziecka, obejmuje m.in.: wizyty domowe, warsztaty umiejętności rodzicielskich, warsztaty radzenia sobie ze stresem, zapewnienie poradnictwa i wsparcia lekarskiego oraz psychologicznego.

Program „Dobry Rodzic - Dobry Start” jest skierowany do rodziców dzieci w wieku od 0 do 3 lat oraz profesjonalistów, pracujących z małymi dziećmi i ich rodzicami. Jego celem jest: *podniesienie świadomości społecznej w zakresie krzywdzenia małych dzieci; ochrona dzieci przed krzywdzeniem oraz propagowanie idei profilaktyki krzywdzenia małych dzieci.*

Realizatorzy Programu na terenie Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy: pracownicy: Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Praga Północ, Żłobków w Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy.

Program pozwala identyfikować problemy rodziny jeszcze przed urodzeniem się dziecka oraz te, które mogą wystąpić w pierwszych 3 latach jego życia. Rodzina, w zależności od indywidualnych potrzeb, ma możliwość bezpłatnego korzystania z różnych form pomocy (konsultacji, warsztatów: umiejętności wychowawczych, radzenia sobie ze stresem, spotkań edukacyjnych, porad psychologicznych i lekarskich) oferowanej przez Fundację Dajmy Dzieciom Siłę oraz z poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez OPS.

Realizatorzy Programu korzystali ze wsparcia Fundacji Dajmy Dzieciom Siłę, w ramach *superwizji*. Program „Dobry Rodzic - Dobry Start” podlega ewaluacji.

Od roku 2016 wszystkie rodziny z dziećmi w wieku 0-3, korzystające z pomocy społecznej zostają objęte Programem. Analizy zagrożeń dokonuje pracownik socjalny już na etapie przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Wszystkie rodziny otrzymują informację o możliwościach skorzystania z bezpłatnej, specjalistycznej pomocy.

Rodziny, u których czynniki ryzyka zostały potwierdzone przez pracownika socjalnego zostały objęte pomocą specjalistyczną oraz są monitorowane.

Na 184 rodziny z dziećmi w wieku 0-3, korzystające w roku 2016 z pomocy Ośrodka, w 27 zostały potwierdzone czynniki ryzyka.

Tylko 8 spośród 27 rodzin zgłoszonych do programu, to środowiska nowe, nieznane pracownikom socjalnym.

Program pt.: "U b A w" - uczymy, bawimy, asystujemy, wspieramy

Program wsparcia dla rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny, z uwzględnieniem takich zagadnień jak: wzmocnienie umiejętności interpersonalnych, porozumienie z dzieckiem wzmocnienie umiejętności wychowawczych i pedagogicznych, obejmujących problematykę niepełnosprawności, poruszania się po rynku pracy itp.

Program był realizowany przez OPS m.in. w partnerstwie z Grupą Charytatywną Absolwentów działającą przy Klasztorze Ojców Dominikanów, w Warszawie.

Dobór tematów spotkań był dostosowany do aktualnych potrzeb w/w rodzin. W roku 2016 rodziny zainteresowane rodziny uczestniczyły w warsztatach zarządzania budżetem domowym (organizowanych przez Stowarzyszenie CIS).

W ramach w/w Programu, w partnerstwie z Trupą Teatralną „Meandry” OPS zorganizował imprezę gwiazdkową dla **20 rodzin i 34 dzieci**.

Interaktywna impreza odbyła się w Klubie Teatrze przy ul. Mackiewicza 3/5 (w siedzibie Trupy „Meandry”). Uczniowie XIX LO im. Powstańców Warszawy, innych szkół średnich oraz studenci zaprezentowali spektakl okolicznościowy.

Rodziny uczestniczyły w zorganizowanych zabawach, konkursach, brały udział w przygotowaniu ozdób choinkowych jak również w uroczystym ubieraniu choinki. Poczęstunek przygotował OPS oraz sami rodzice. Mikołaj wręczył upominki dla całej rodziny.

Współpraca przy realizacji programów partnerskich „Baza” i Tu Praga WAW.PL II

W ramach Programu Rewitalizacji, w II połowie roku 2015 w Dzielnicy Praga-Północ rozpoczęła się realizacja II edycji projektu finansowanego ze środków m.st. Warszawy, skierowanego na wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych dzieci w wieku 7-18 lat zamieszkujących obszar „sieci społecznej” wokół: Szkoły Podstawowej nr 127, 73, 354 oraz Gimnazjum 30, 31 i 32. Zakończenie programu przewidziano na rok 2018.

Według wytycznych programowych udział Ośrodka Pomocy Społecznej jako partnera wymienionych konsorcjów stanowił jeden z istotnych warunków uzyskania przez nie środków na realizację planowanych działań.

W obu filiach OPS zostali wyznaczeni koordynatorzy do wzajemnych kontaktów pomiędzy realizatorami programów. Dzięki temu na bieżąco uzyskujemy informacje o działaniach, oraz przewidywanych spotkaniach. Pracownicy socjalni uczestniczą w działaniach dotyczących planowania pomocy dla dzieci i rodzin, które korzystają z pomocy Ośrodka.

Projekt realizują dwa konsorcja skupiające kilkanaście organizacji pozarządowych oraz instytucji wspierających, działających wokół ww. szkół i gimnazjów. Według rejonów określonych przebiegiem rewitalizacji aktualnie realizowane programy to: Baza Akcji Zintegrowanej Animacji II (który skupia 10 realizatorów) oraz Tu Praga Waw PL II (który stanowi platformę łączącą działania 5 organizacji).

W ramach Lokalnego Systemu Wsparcia na lata 2015-2018, organizowane są działania o charakterze: zajęć edukacyjnych, terapeutycznych, pozalekcyjnych, w zakresie streetworkingu, warsztatów dla dzieci, ich rodziców oraz kadry pedagogicznej, grup wsparcia, korepetycji i weekendowych rozgrywek gier planszowych. Taki harmonogram działań został opracowany w formie tabeli. Dodatkowo jest ona uzupełniana cyklicznie o wszystkie działania lokalne realizowane dla mieszkańców dzielnicy.

Realizacja projektu partnerskiego: pt.: „Świadczenie asysty rodzinnej na terenie Dzielnicy Praga-Północ w ramach projektu „Tu Praga Waw pl II” ze Stowarzyszeniem Grupa Pedagogiki i Animacji Społecznej Praga-Północ.

Projekt zlecony do realizacji i współfinansowany ze środków m.st. Warszawy.

W ramach partnerstwa, Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadza analizę zasadności wprowadzenia asystenta do rodzin wytypowanych przez Stowarzyszenie. Realizacja obejmuje wzajemną wymianę informacji dot. działań kierowanych do rodzin, spotkania zespołów ds. asysty rodzinnej obu partnerów, oraz ich udział we wspólnej superwizji.

Projekt tworzy możliwość wprowadzenia asystenta do rodzin, w sytuacji kiedy nie wyrażają one chęci korzystania z tej formy wsparcia, realizowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej bądź liczba chętnych do jej uzyskania będzie wyższa niż aktualne możliwości świadczenia. Koordynatorem projektu ze strony OPS jest koordynator Zespołu Asysty Rodzinnej. Realizacja projektu: 02.11.2015 – 30.12.2017 r.

Do końca 2015 roku, w ramach ww. projektu, pomocą asystenta rodziny zostało objętych **6 rodzin**. **W roku 2016 - 3 asystentów rodziny objęło pomocą 26 rodzin**. Łącznie, w ramach projektu partnerskiego z pomocy asystenta rodziny korzystały 32 rodziny.

4. ASYSTENT RODZINY W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2011 nr 149 poz. 887), nakłada na gminy obowiązek udzielania pomocy rodzinom dysfunkcyjnym z dziećmi. Pomoc ta realizowana jest poprzez działania asystenta rodziny, którego zadaniem jest wsparcie rodziny w przewyżnianiu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci.

Pomoc asystenta rodziny była kierowana, przede wszystkim, do rodzin z wieloma problemami, (w których wychowują się małoletnie dzieci) doświadczających splotu co najmniej dwu trudnych sytuacji życiowych takich jak m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Były to najczęściej rodziny niepełne, wielodzietne. Oprócz wymienionych dysfunkcji w niektórych rodzinach występowały również problemy emocjonalne, zaburzenia psychiczne oraz zaburzone relacje. Z powodu niewydolności wynikającej z ww. trudnych sytuacji życiowych oraz własnych zaniedbań, rodziny te były zagrożone odebraniem dzieci do pieczy zastępczej.

Asysta rodzinna to forma pomocy, na którą dana rodzina dobrowolnie wyraża zgodę.

Zadaniem asystentów rodziny było ułatwienie rodzicom wypełniania ról społecznych i pomoc w uzyskaniu stabilizacji życiowej. To także działania wspierające, których celem jest wzmocnienie umiejętności wychowawczych rodziny aby nie dopuścić do umieszczania dzieci w pieczy zastępczej a gdy taka sytuacja już zaistnieje by umożliwić powrót dziecka do rodziny.

Asystent rodziny udzielał pomocy w zakresie wspólnie uzgodnionych problemów i potrzeb. Indywidualna pomoc służyła przede wszystkim, rozwiązywaniu konkretnych problemów rodzin, wzbudzeniu w nich wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania planowanych działań. Dążeniem asystenta była zmiana stosunku osób w rodzinach do własnej sprawczości, zwiększenie ich poczucie wpływu na swoje życie, zmiana samooceny.

Jednym z etapów pracy z rodziną była analiza relacji i problemów wychowawczych z dziećmi. Asystent pomagał i wspierał w pokonywaniu trudności, w realizacji zamierzeń, podtrzymywał w kryzysach i wahaniach wynikających z braku poczucia wiary we własne siły.

Często potrzebny był trening i ustalenie zasad związanych z codzienną higieną członków rodziny i otoczenia, problemami natury psychicznej. Niezbędne było wdrażanie treningu zarządzania budżetem domowym i czasem.

W roku 2016 czterech asystentów rodziny objęło pomocą 55 rodzin. W rodzinach, które korzystały z pomocy asystenta rodziny przebywało **129 dzieci**. W roku 2015 z pomocy 4 asystentów rodziny korzystało 49 rodzin (111 dzieci w rodzinach).

Podobnie jak w roku 2015, w roku sprawozdawczym część środków na zatrudnienie asystentów rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał w ramach dotacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (przystępując do konkursu dot. Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2016 - Asystent Rodziny).

VI. PROGRAMY KIEROWANE DO OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Czwarty Czerwcowy Piknik na Brzeskiej

Czerwcowy Piknik przy ul. Brzeskiej w Dzielnicy Praga-Północ był kolejną, cykliczną imprezą plenerową dla seniorów, organizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy przy wsparciu: Zarządu Gospodarowania Nieruchomościami, Zarządu Praskich Terenów Publicznych, Stowarzyszenia „Otwarte Drzwi” (wypożyczyło namioty i wyznaczyło do pomocy 2 wolontariuszy) oraz wolontariuszy z Technikum Geodezyjno-Drogowego im. Stanisława Kluźniaka, ul. Szanajcy 5 w Warszawie (którzy od lat wspierają działania Ośrodka Pomocy Społecznej i udzielają nam pomocy przy organizacji imprez okolicznościowych).

Do udziału w Pikniku zostali zaproszeni seniorzy uczestniczący w programach lub korzystający z pomocy lokalnych instytucji i organizacji, działających na rzecz tej grupy odbiorców, m.in.: Domu Pomocy Społecznej, Domu Kultury.

Piknik odbył się w dniu 22 Czerwca 2016 r. w godz. 12.00-16.00.

Ideą Czerwcowego Pikniku i jego kolejnych edycji jest zachęcenie osób starszych do aktywnego korzystania z szerokiej oferty działań, realizowanych w Domu Dziennego Pobytu OPS, Klubie Złotego Wieku OPS oraz u innych, lokalnych partnerów. Czerwcowy Piknik na Brzeskiej jest okazją do przedstawienia sposobów rozwoju pasji i zainteresowań oraz zaprezentowania dotychczasowych osiągnięć.

Podczas czwartego Czerwcowego Pikniku, nowy program artystyczny zaprezentował zespół DDP OPS „Cała Praga Śpiewa” oraz kabaret Old Boye z Brzeskiej.

Na życzenie publiczności zespół muzyczny przedstawił wiązanekę znanych i lubianych praskich szlagierów. Uczestnicy Pikniku mogli obejrzeć wystawę dotychczasowych dokonań artystycznych seniorów z Domu Dziennego Pobytu OPS. Na zakończenie imprezy korzystali z poczęstunku (uroczystego grilla).

W czwartej edycji Czerwcowego Pikniku na Brzeskiej udział wzięło ok. 150 osób.

2.Organizacja działań w ramach Warszawskiego Tygodnia Seniora.

- W dniu 28.09.2016 r. odbyła się Impreza Plenerowa dla seniorów przy fontannie na Palcu Hallera.

Głównym przesłaniem spotkania z najstarszymi mieszkańcami, było zachęcenie ich do udziału we wspólnej zabawie, której atrakcją był występ na żywo znanego zespołu „Cała Praga Śpiewa”(działającego przy Domu Dziennego Pobytu Ośrodka Pomocy Społecznej). Towarzyszyła mu kapela młodych muzyków z zespołu Czessband.

Podczas imprezy zaprezentowano wystawę prac, uczestników zajęć w Domu Dziennego Pobytu i Klubie „Złoty Wiek”. Około 200 osób spędziło czas w przyjaznej i wesołej atmosferze, której towarzyszyły tańce i wspólne śpiewanie praskich szlagierów. Poczęstunek przygotowali pracownicy Domu Dziennego Pobytu OPS i Klubu „Złoty Wiek” OPS.

- 29.09.2016 Spektakl kabaretowy " Polaków Grzechy Główne", organizowany w Klubie Teatrze Dziką Stroną Wisły. „Polaków Grzechy Główne" to prześmiewcze ukazanie polskich wad narodowych.

Zamysłem autorów spektaklu była, przede wszystkim, dobra zabawa oraz spojrzenie na siebie z dystansem. Praca aktorów - twórców spektaklu jest dowodem na to, że można żyć i rozwijać się twórczo w każdym wieku. Spektakl obejrzało ok. 65 osób.

- Wystawa prac Pani Bogumiły Daab. Autorka przez wiele lat nie zdawała sobie sprawy ze swojego talentu. Od ukończenia szkoły średniej nie rysowała. Jest człowiekiem pełnym energii i życzliwości dlatego też po kilku latach przebywania na emeryturze, by nie popaść w marazm, zaczęła poszukiwać miejsca do rozwoju swojej aktywności. Trafiła do Domu Dziennego Pobytu Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy przy ul. Brzeskiej 4, gdzie zaczęła aktywnie uczestniczyć w realizowanych zajęciach. Dzięki temu zostały odkryte i sukcesywnie rozwijane niezwykle zdolności artystyczne Pani Bogumiły. Dotychczasowe efekty jej pracy zostały zaprezentowane na wystawie autorskiej organizowanej w Muzeum Warszawskiej Pragi. Podczas trwania wystawy, każdego dnia, w godz. 13⁰⁰-14⁰⁰ - odwiedzający mogli się spotkać z autorką, która ich oprowadzała i opowiadała o swojej pasji.

29.09.2016 W Klubie „Złotego Wieku” został zorganizowany Dzień Otwarty.

Podczas Dnia Otwartego pod nazwą "Co tu się dzieje?". Pomysłodawcy chcieli zainspirować osoby starsze do poszukiwania form rozwoju własnej aktywności np. poprzez udział w oferowanych zajęciach. Zaproponowano trzy formy aktywności, w których osoba starsza mogła wybrać propozycję zgodną z własnymi zainteresowaniami, jako potencjalny uczestnik.

3. Współpraca z Warszawskim Towarzystwem Pomocy Lekarskiej i Opieki nad Psychicznie i Nerwowo Chorymi w Ząbkach.

Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Warszawskie Towarzystwo Pomocy Lekarskiej i Opieki nad Psychicznie i Nerwowo Chorymi w Ząbkach funkcjonuje w Dzielnicy Praga-Północ od 14 lutego 2013 r. przy ulicy Jagiellońskiej 54, jako filia istniejącego od 2003 roku Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi mieszczącego się przy ul. Grochowskiej 259A.

W roku 2016 z pomocy placówki korzystały **28 osób** (22 w roku 2015) niepełnosprawne, które z uwagi na charakter schorzenia miały trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie.

W ramach współpracy Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się kompletowaniem dokumentów i wydawaniem decyzji kierujących klientów do uczestnictwa w działaniach Środowiskowego Domu Samopomocy.

Oferta programowa Środowiskowego Domu obejmuje: trening lekowy, umiejętności społecznych, rozwiązywania problemów, psychoedukację, arteterapię, biblioterapię, trening kulinarny oraz grupę wsparcia.

Przy Środowiskowym Domu Samopomocy funkcjonuje także *Klub Integracyjny*, w godzinach od 16:00 do 20:00. *Działania Klubu Integracyjnego* skierowane są do osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin. W roku 2016 z różnych form wsparcia w Klubie Integracyjnym korzystało 100 osób (92 osoby w roku 2015).

4. Bal Sylwestrowy 60+ w Muzeum Warszawskiej Pragi Oddział Muzeum Warszawy.

Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy był organizatorem Balu Sylwestrowego 60+, współorganizatorem zaś Muzeum Warszawskiej Pragi Oddział Muzeum Warszawy, który na tę imprezę udostępnił swoje pomieszczenia.

Impreza odbyła się w 29 grudnia 2016 r. w godz. 16-20. Była ona kierowana, przede wszystkim, do seniorów, którzy korzystali w ciągu roku z programów realizowanych: przez OPS i jego jednostki (Dom Dziennego Pobytu i Klub Złotego Wieku) oraz lokalne podmioty działające w obszarze pomocy osobom starszym bądź wspierali w/w działania.

W imprezie wzięło udział ponad **130 osób**. Oprawę muzyczną przygotował zespół Chudy Band.

Podczas Balu zorganizowano konkurs taneczny z udziałem kilkunastu par. Spośród uczestników konkursu, Jury wybrało zwycięzców - królową i króla Balu.

Dla uczestników Sylwestrowej Zabawy został przygotowany poczęstunek. Symbolicznie o godz. 19.00 (umowna północ) – przywitano Nowy, 2017 Rok.

Bal Sylwestrowy przygotowali pracownicy jednostek organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy (Domu Dziennego Pobytu przy ul. Brzeskiej 4 oraz Klubu „Złoty Wiek” przy ul. Jagiellońskiej 56 lok. 1 B) wspierani przez pracowników socjalnych.

VII. PROGRAMY OKOLICZNOŚCIOWE, KIEROWANE DO RODZIN, W TYM RODZIN Z DZIEĆMI

Akcja Mikołajkowa

Od wielu lat młodzież ze Społecznego Wielokierunkowego Liceum im Jacka Kuronia, w ramach wolontariatu, organizuje *Akcję Mikołajkową* dla dzieci z ubogich, wielodzietnych rodzin, zamieszkałych w Dzielnicy Praga-Północ. Pracownicy socjalni po skontaktowaniu się z rodziną i otrzymaniu od niej zgody na uczestnictwo w/w akcji przygotowali listy chętnych.

W roku 2016, podobnie jak w latach ubiegłych organizacja akcji przebiegała dwuetapowo. Młodzież i ich opiekunowie pozyskiwali produkty, przygotowali prezenty a następnie a następnie, w przebraniach Mikołaja osobiście dostarczali je do dzieci.

W ramach akcji Mikołajowej paczki świąteczne **otrzymało 198 dzieci ze 93 rodzin.**

Szlachetna Paczka

To ogólnopolska akcja świątecznej pomocy – realizowana od 2001 roku przez Stowarzyszenie WIOSNA. Głównym jej założeniem jest idea przekazywania bezpośredniej pomocy – by była ona skuteczna, konkretna i sensowna.

Pomysłodawcą i założycielem Stowarzyszenia Wiosna jest ks. Jacek Stryczek – Prezes organizacji i pomysłodawca takich projektów jak m.in.: Szlachetna Paczka i Akademia Przyszłości.

W roku 2016 do udziału w projekcie Szlachetna Paczka, Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m. s.t. Warszawy **wytypował 40 rodzin.**

Wigilijna Pomoc Sąsiedzka

34 rodziny oraz **66 dzieci** zostało objętych pomocą świąteczną, organizowaną przez Fundację Czynów Niezwykłych „Rzeka Życia” w ramach akcji „Wigilijna Pomoc Sąsiedzka”.

Rekrutację przeprowadzali pracownicy socjalni. Warunkiem przekazania informacji organizatorowi akcji było pisemne uzyskanie zgody rodziny na tę formę wsparcia świątecznego.

Ogólnopolskie Centrum Medycznego w Warszawie, ul. Brzeska 2.

Przekazało **53 paczki świąteczne dla seniorów samotnych i osamotnionych.** Paczki dostarczyli adresatom pracownicy socjalni.

Uroczyste spotkanie i przekazanie paczek, z udziałem; Pana Prezesa Zarządu, pracowników Ogólnopolskiego Centrum Medycznego oraz gościa specjalnego – Pani Izabeli Trojanowskiej i seniorów -

adresatów tej pięknej inicjatywy, odbyło się dnia 08.12.2016 r., w Domu Dziennego Pobytu OPS, przy ul. Brzeskiej 4.

VIII. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

❖ Współpraca z Ochotniczym Hufcem Pracy

Współpraca realizowana od 2007 - dotyczy działań kierowanych do osób młodych, które nie wypełniają obowiązku szkolnego. Osoby młode z problemami szkolnymi są zgłaszane także przez rodziny, które korzystają z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. Dlatego niezwykle ważne jest to, że w środowisku lokalnym dzielnicy Praga-Północ funkcjonuje instytucja, której oferta działań jest kierowana do w/w grupy odbiorców. Jest nią Ochotniczy Hufiec Pracy (OHP).

Zarówno propozycja programowa OHP jak i działania realizowane w ramach projektów konkursowych EFS tworzą realną szansę dla w/w młodych mieszkańców Dzielnicy.

Porozumienie pozwala Ośrodkowi Pomocy Społecznej na monitorowanie postępów kierowanych osób oraz motywowanie ich do utrzymania się w działaniach (projekcie). OHP – może prosić o interwencje, w sytuacjach np. zbyt dużej absencji.

Istotą porozumienia jest również bezpośrednie przekazywanie informacji o działaniach proponowanych przez OHP oraz włączanie się w realizację lokalnych kampanii czy festynów. W roku 2016 beneficjenci OPS mogli uczestniczyć w corocznych Targach Pracy, organizowanych przez OHP.

❖ Współpraca ze Stowarzyszeniem Centrum Informacji Społecznej Biuro Porad Obywatelskich ul. Gałczyńskiego 3, w Warszawie

Ośrodek Pomocy Społecznej od roku 2001 użycza pomieszczenia Klubu „Złoty Wiek”, organizacja zaś udziela nieodpłatnie porad i informacji w Punkcie Porad Obywatelskich.

Program nieodpłatnych porad i informacji obywatelskiej oraz wtorkowy dyżur przeznaczony dla osób z problemem zadłużenia jest realizowany od wielu lat przez Biuro Porad Obywatelskich Stowarzyszenia Centrum Informacji Społecznej.

O społecznym zapotrzebowaniu na tego typu działalność świadczy fakt, iż w roku 2015 BPO w Klubie „Złotego Wieku” udzieliło 899 porad.

W punkcie Biura Porad Obywatelskich BPO przy ul. Jagiellońskiej 56 (Klub Złotego Wieku) porady odbywają się w poniedziałki w godz. 12:00 – 16:00 i wtorki w godz. 11.00 - 15.00. Zainteresowanie jest tak duże, że konieczne okazało się wprowadzenie listy chętnych.

Do punktu BPO osoby zainteresowane często trafiają same bądź są kierowane np. przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych OPS.

W większości zgłaszane sprawy wymagają więcej niż jednej wizyty.

W 2016 roku udzielono 899 porad, 331 osobom.

Podobnie jak w roku 2015, zdecydowana większość korzystających z porad to kobiety (69%). Taka tendencja utrzymuje się zarówno w głównej siedzibie jak i we wszystkich punktach poradniczych, prowadzonych przez Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej.

Z porad w korzystały osoby w bardzo różnym wieku. W roku 2016 najliczniejszą grupę korzystających stanowiły osoby starsze, w wieku 61 – 75 lat (28%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby młode w przedziale wiekowym 26 – 40 lat (25%). Trzecia grupa korzystających, to osoby między 51a 60 rokiem życia (21%).

33 % osób korzystających z porad posiadało wykształcenie zawodowym, 29% wykształcenie średnie a 27% podstawowe. W grupie osób korzystających z porad tylko 9% posiadało wykształcenie wyższe lub licencjat.

Największy odsetek korzystających z porad stanowią osoby pracujące (33%). 19% korzystających z porad to emeryci; 17% - klienci Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wykres 2

Z obserwacji doradców prowadzących poradnictwo obywatelskie wynika, że przybywa osób, które mają problemy z różnego rodzaju zadłużeniami. W roku 2016 takich spraw zgłoszono najwięcej (37%).

Kolejne grupy problemów są związane ze sprawami mieszkaniowymi (30%) oraz z własnością (19%). Dość liczna grupa korzystających z porad zgłasza się również z problemami dotyczącymi kwestii dziedziczenia zwłaszcza w odniesieniu do spraw mieszkaniowych (18%).

12% zgłaszanych spraw to problemy rodzinne oraz możliwości uzyskania lub podwyższenia alimentów na dzieci.

W roku 2016 - 16% klientów zadłużonych zgłosiło się w sprawie upadłości konsumenckiej. Upadłość konsumencka daje szansę na „oddłużenie” tym, którzy nie mają zasobów i w ten sposób mogą spłacić swoje zobowiązania. Warunkiem jest to, że powstałe zadłużenie nie jest wynikiem celowego działania.

W 2016 roku doradca BPO pracował z 5 klientami, nad wnioskami o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Sprawy te zostały już pozytywnie rozpatrzone przez Sąd Gospodarczy. Osoby te są obecnie w trakcie procedury upadłościowej.

W roku 2016 udało się pozytywnie załatwić sprawy mieszkaniowe: niepełnosprawnej, starszej osoby oraz rodziny z dwójką dzieci.

W przypadku pierwszym – zgłaszający odzyskał prawo do lokalu socjalnego. W drugiej sprawie – udało się uzyskać miejsce na liście oczekujących na lokal z zasobów m.st. Warszawy dla rodziny, która nieświadomie wynajmowała lokal od osoby nieuprawnionej. (Fragmenty opracowania: Anna Masny).

❖ Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej

Kontynuacja współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w zakresie realizacji **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (POPŻ) 2014-2020, Podprogram 2015**, dla osób najuboższych, kierowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zgodnie z wytycznymi, pomocą żywnościową w ramach PO PŻ mogą być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, i których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (art.8.1. ustawy o pomocy społecznej).

W edycji POPŻ - Podprogram 2016/2017 osoby kierowane, oprócz uzyskania pomocy żywnościowej wezmą udział w warsztatach obejmujących zagadnienia edukacji ekonomicznej „Mój budżet”, z zakresu promocji zdrowego odżywiania się oraz przeciwdziałania marnotrawieniu żywności.

Do 13 stycznia 2017 roku, do udziału w programie skierowano 1287 osób w 674 rodzinach.

IX. WOLONTARIAT W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

Wolontariat w Ośrodku Pomocy Społecznej decyzją dyrektora został powołany w roku 2002. Od roku 2004 jest prowadzony przez pracowników socjalnych, którzy podjęli się jego prowadzenia i rozwoju.

Według definicji Centrum Wolontariatu wolontariat to „bezpłatne, świadome, dobrowolne działanie na rzecz innych wykraczające poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie”.

Program Wolontariat jest realizowany w oparciu o ustawę z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2003r. nr 96, poz. 873 z późn. zm.) oraz ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach (Dz.U. z 9 września 2015 r. poz. 1339).

Wolontariat jest poszerzeniem oferty kierowanej do osób potrzebujących, bez ponoszenia nakładów finansowych. Działania wolontariatu koncentrują się na łączeniu osób, które chcą nieodpłatnie świadczyć pomoc z tymi, którzy pomocy potrzebują.

Z pomocy w ramach Wolontariatu może korzystać każdy mieszkaniec Dzielnicy, niezależnie od statusu materialnego.

Formy działań realizowane w ramach Wolontariatu, w roku 2016.

1. Pomoc indywidualna: w formie korepetycji udzielanych dzieciom, w miejscu zamieszkania lub na terenie Ośrodka; wsparcie rodzin wielodzietnych w opiece nad dziećmi, osobom starszym i niepełnosprawnym: tj. wolontariat towarzyszący (spacery, rozmowy), w robieniu zakupów itp.
2. Wolontariat grupowy – pomoc w organizacji spotkań okolicznościowych, międzypokoleniowych z udziałem seniorów i uczniów szkół średnich oraz dzieci z przedszkola.
3. Prowadzenie zajęć plastycznych i ruchowych z seniorami w Klubie „Złotego Wieku”.
4. Wolontariat pracowniczy – Edycja 2016. Koordynowanie pracy wolontariuszy z instytucji, korporacji i organizacji pozarządowych (np. pomoc przy organizacji remontów pomieszczeń i ogrodu w Domu Samotnej Matki i Dziecka; akcje zbierania rzeczy użytecznych dla klientów OPS).
5. Działania z zakresu fundraisingu – poszukiwanie sponsorów.
6. Współpraca z Centrum Wolontariatu (dot. m.in. szkolenia koordynatorów i wolontariuszy, korzystanie z pomocy Centrum w pozyskiwaniu Wolontariuszy).
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie.

Wolontariat OPS jest zarejestrowany w bazach portali NGO (wolontariat.org.pl, skrzynka.dobroci).

Wolontariusze rekrutują się spośród mieszkańców dzielnicy, studentów, młodzieży ze szkół średnich. Niosą oni pomoc dobrowolnie, świadomie i bezpłatnie.

Motywacją do podejmowania działania dla osób zaangażowanych w wolontariat jest, przede wszystkim, poczucie satysfakcji.

W roku 2016, podobnie jak w roku 2015 odbyło się uroczyste spotkanie, na którym wolontariuszom wręczono dyplomy i podziękowania za ich bezinteresowną pracę.

W 2015 roku, w OPS działało 15 czynnych wolontariuszy, w wieku 28 - 35 lat. W roku 2016 w grupie czynnych wolontariuszy działało również 15 osób, w wieku 16-60 lat

Koordinacja działań wolontariatu jest zadaniem wykonywanym dodatkowo, w ramach zadań pracownika socjalnego.

PODSUMOWANIE

- ❖ W roku 2016 zrealizowano **99,6%** zakładanego planu wydatków budżetowych.
- ❖ W roku 2016 z pomocy udzielonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy korzystało **4810** osób w **2717** rodzinach (**5525** osób w **3154** rodzinach, w roku 2015).
- ❖ W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego o 437 zmniejszyła się liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej. Najistotniejsze, odnotowane zmiany dotyczyły gospodarstw jednoosobowych (-332 rodziny) oraz rodzin z jednym dzieckiem (- 58). Osoby w rodzinach, korzystające z pomocy w roku 2016 stanowiły 7,2 % ogólnej liczby mieszkańców Dzielnicy.
- ❖ 1750 rodzin korzystało z pomocy z powodu ubóstwa. Kolejne powody, które decydowały o przyznaniu pomocy w roku 2016 to: długotrwała i ciężka choroba (1128 rodzin), niepełnosprawność (1071 rodzin), bezrobocie (942 rodziny), bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (418 rodzin) - przede wszystkim, w rodzinach niepełnych (295 rodzin) i wielodzietnych (62 rodziny). Wymieniona, utrzymująca się struktura świadczeniobiorców wpływa na strukturę zrealizowanych świadczeń (np. liczbę przyznanych zasiłków stałych) i wysokość wydatkowanych środków finansowych. Mimo zmniejszania się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej liczba osób korzystających z zasiłku stałego pozostaje nadal na bardzo wysokim poziomie (915 osób w roku 2016).
- ❖ Zmniejszyła się liczba odbiorców zasiłków okresowych (z 968 osób w roku 2015 do 875 osób w roku 2016) oraz wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację tego zadania (z 2 281 216 zł, w roku 2015 do 1 936 132,74 zł, w roku 2016).
- ❖ W rodzinach, które korzystały z różnych form świadczeń, (spełniały kryteria ustawy o pomocy społecznej) najczęściej występowały więcej niż dwie dysfunkcje jednocześnie i jest to tendencja, która się utrzymuje - rodziny zgłaszające się do pomocy społecznej to, przede wszystkim, rodziny wieloproblemowe.
- ❖ W roku 2016 OPS realizował programy i projekty socjalne dla różnych grup odbiorców, w tym m.in. dla osób starszych i niepełnosprawnych, bezrobotnych oraz rodzin z problemami wychowawczymi. Większość to projekty, które sprawdziły się w latach poprzednich i były kontynuowane w roku 2016. Powstały one z inicjatywy pracowników OPS lub dzięki partnerskiej współpracy ze środowiskiem lokalnym.
- ❖ W roku 2016 Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy, kierownik Domu Dziennego Pobytu OPS oraz wolontariusze zaangażowani w codzienną pracę jednostki, otrzymali wyróżnienie Wojewody Mazowieckiego „Zawsze pomocni”, za zaangażowanie i rozwój działań na rzecz seniorów.
- ❖ Przeprowadzenie planowanych remontów i doposażenie stanowisk pracy w jednostkach organizacyjnych OPS.

PLANY DO REALIZACJI W 2017 ROKU

❖ Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych oraz ich rodzin w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów.

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym, starszym i chorym oferty usług (opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi) oraz wsparcia materialnego dla rodzin spełniających kryteria pomocy społecznej.
2. Kontynuowanie współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w zakresie realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2016/2017 oraz 2017/2018, dla osób najuboższych, kierowanych przez OPS.
3. Dalsza współpraca ze środowiskiem lokalnym i jego aktywizacja do włączania się w proces pomocy osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom oraz osobom starszym.
4. Dalsze prowadzenie Ośrodków Wsparcia dla seniorów (Domu Dziennego Pobytu OPS i Klubu Złotego Wieku OPS) - tworzenie możliwości dla rozwoju zainteresowań i twórczości artystycznej seniorów oraz dostosowanie oferty spędzania czasu wolnego do ich potrzeb. Kontynuacja programów aktywizująco-integracyjno-kulturalnych, organizacja imprez cyklicznych skierowanych do świadczeniobiorców OPS jak i innych osób zamieszkałych w Dzielnicy Praga-Północ (organizacja imprez zamkniętych i plenerowych-ogólnodostępnych jak m.in.: kolejna edycja Pikniku na Brzeskiej, Dnia Seniora na Placu Hallera, imprez noworocznych).
5. Promocja działań jednostek organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej: Domu Dziennego Pobytu i Klubu Złotego Wieku poprzez udział w lokalnych i poza lokalnych wydarzeniach kulturalnych.
6. Udział w Warszawskim Tygodniu Seniora, organizowanym przez Urząd m.st. Warszawy (poprzez organizację lokalnych imprez i wydarzeń kulturalnych).
7. Działania zmierzające do zmiany siedziby Domu Dziennego Pobytu OPS ul. Brzeska 4.

❖ Praca z rodziną w tym z problemami wychowawczymi

1. Dalsza realizacja poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, rodzinnego (dla osób niepełnosprawnych, bezrobotnych).
2. Kontynuowanie programu informacyjno-profilaktycznego pt. Dobry Rodzic–Dobry Start.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom o niskim statusie materialnym, w postaci wsparcia materialnego w tym m.in. dofinansowanie posiłków dla dorosłych i obiadów szkolnych dla dzieci.
4. Praca socjalna z rodziną z dziećmi: motywowanie rodziców m.in. do zwracania większej uwagi na potrzeby i deficyty dzieci (np. korzystania dzieci z poradnictwa oferowanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną; umieszczania dzieci w przedszkolach; korzystania z oferty programowej proponowanej w ramach Lokalnego Systemu Wsparcia; korzystania z placówek wsparcia dziennego; podnoszenia umiejętności wychowawczych).
5. Motywowanie rodziców bezrobotnych do udziału w programach aktywizacji zawodowej.

6. Realizacja programu bezpłatnego poradnictwa (także dla osób zadłużonych), realizowanego w Klubie Złotego Wieku OPS przez Biuro Porad Obywatelskich Stowarzyszenia Centrum Informacji Społecznej.

7. Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji rodziny w tym małoletnich rodziców, zagrożonych odebraniem dzieci do pieczy zastępczej poprzez dalsze świadczenie usługi asystenta rodziny.

Zwiększanie dostępności do usługi asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (np. poprzez zwiększanie liczby asystentów rodziny i realizację podobnych działań w ramach partnerstwa lokalnego z n go).

8. Kontynuacja działań, których celem jest ochrona rodzin, w tym małoletnich, przed przemocą m.in poprzez informację, udzielania wsparcia specjalistycznego w tym psychologicznego, prawnego i rodzinnego.

9. Zapewnienie dalszego funkcjonowania Domu Samotnej Matki i Dziecka jako bardzo istotnej formy pomocy i wsparcia, kierowanej do rodzin, zagrożonych lub doznających przemocy.

❖ Realizacja działań kierowanych do osób bezrobotnych.

1. Kontynuacja poradnictwa specjalistycznego dla osób bezrobotnych w tym niepełnosprawnych.

2. Stałe poszukiwanie możliwości aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych (włączanie się na zasadach partnerskich) w realizację projektów finansowanych ze środków EFS oraz innych źródeł.

3. Użyczanie pomieszczeń i pomoc w organizacji warsztatów, grup wsparcia, zarówno na terenie OPS jak i w siedzibie potencjalnych realizatorów. Kontynuacja działań podjętych w roku 2015 oraz podejmowanie nowych w tym temacie.

4. Realizacja (we współpracy z Urzędem Pracy m.st. Warszawy) różnych form zatrudnienia wspieranego dla beneficjentów OPS m.in.: Programu Aktywizacja i Integracja oraz Programu Prac Społecznie Użytecznych.

5. Monitorowanie potrzeb lokalnego rynku pracy.

❖ Inne działania

1. Kontynuacja programu Wolontariat w Ośrodku Pomocy Społecznej i jego dalszy rozwój.

2. Kontynuacja współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym z organizacjami pozarządowymi.

Spis tabel

1. Struktura mieszkańców Dzielnicy Praga-Północ	4
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie dla Dzielnicy Praga-Północ w latach 2015-2016	9
3. Struktura zatrudnienia	11
4. Wykształcenie pracowników OPS	13
5. Szczegółowa analiza planu i wykonania budżetu OPS w latach 2015-2016, w ujęciu zadaniowym	20
6. Źródła finansowania w 2016 r.	22
7. Plan i wykonanie budżetu OPS ze względu na źródła finansowe, w ujęciu zadaniowym	22
8. Zamówienia publiczne	23
9. Struktura rodzin w latach 2015-2016	25
10. Powody udzielenia świadczeń w latach 2015-2016	31
11. Świadczenia dla rodzin w latach 2015-2016	32
12. Analiza pomocy społecznej w latach 2015-2016	33
13. Wysokość środków oraz przeznaczenie zasiłku celowego w latach 2015-2016, bez dożywiania.....	36
14. Poradnictwo specjalistyczne w latach 2015-2016	41

Spis wykresów

1. Schemat organizacyjny OPS	11
2. Problemy zgłaszane do punktu Biura Porad Obywatelskich	76